

ATEITIS

8

MĖNESINIS MOKSLEIVIŲ
ŽURNALAS
1939-40 M. M. KOVO MĖN.

NUKRYŽIUOTASIS

Leon. Prabuolenio nuotr.

ATEITIS

REDAKCIJA IR ADMINISTRACIJA

Kaunas, Laisvės al. 3 b.

Telef. 2 52 35

Redakatoriaus kalbamosios
valandos: pirmadieniais,
trečiadieniais ir penktadie-
niais nuo 14 iki 15 v.

Prenumerata: moksl., stud. ir kaimo jaunimui met.
— 5 lit., psm. 3 lit. Kitiems: met. — 10 lit., psm.
— 5 lit. Užsieny: met. 16 lit., moksl. — perpus
pigiau. Atskiras nr. — 1,50 lit.

TURINYS

	Psl.
<i>Alfas Lapė, Rezurekcija kanarėlėm giedant</i>	449
<i>Leon. Narbutas, Iškeliaujant (eil.)</i>	451
<i>Juozas Iškauskas, Vienuma (eil.)</i>	452
<i>Henrikas Nagys, Ruduo (eil.)</i>	453
<i>Paulius Jurkus, Kolona</i>	454
<i>Paulius Drevinis, Jaunai mergaitei (eil.)</i>	459
<i>Jonas Šiožinys, Perkūnas bunda (eil.)</i>	460
<i>Bronius Balaišis, Našlaitis (eil.)</i>	460
<i>Henrikas Nagys, Salomėjos Nėries lyrika</i>	461
<i>Ats. j. ltn. K. Zupka, Mokyklos kariuomenė</i>	468
<i>Petras Rimkūnas, Metinis grožinės literatūros derlius</i>	469
<i>Alb. Markevičius, * * * (eil.)</i>	476
<i>Vikt. Beržinis, Naktis (eil.)</i>	476

MERGAIČIŲ ATEITIS

<i>Z. Traskauskaitė, Su prisikeliančiu Kristumi</i>	477
<i>Apolonija Januškevičiūtė, Atostogų sekmadienį</i>	479
<i>Regina Bakevičiūrė, Viešnia iš anapus</i>	483
<i>Aldona Nasvytytė, Prie jūros (eil.)</i>	486
<i>J. Ivanauskaitė, * * * (eil.)</i>	486

Apžvalga — 487; Moksleivis prašo balso — 488; Mokykloj ir gy-
venime — 490; Kreivos šypsenos — 494; Literatūros naujienos
— 496.

Kitas nr. išeis apie balandžio mėn. 25 d. Raštus siųsti ligi IV.10 d.

Spaudė „Šviesos“ spaustuvė, Kaune, Jakšto 2

kuriame žvakių šviesoje ir šilko mirgėjime vieniša rymo aukso Monstrancija, pasislėpęs gyvasis Kristus duonos pavidale.

Sugrojo vargonai — Prisikėlimą. Lyg iš tolimos žemės skambėjo giesmė į pavargusią žmogaus širdį. Buvo miela, gera, gražu. Ir tą valandą pasigirdo kanarėlių čirenimas. Gyvos kanarėlės, tos šiltos žemės giesmininkės, bažnyčios skliautuose, eglaitėse traliavo kanarėlės. Jos lenktyniavo su vargonais. Jos alpo savo giesmėje tą retą prisikėlimo rytą. Taip, kanarėlės Velykų rytą mūsų krašte!

Mūsų širdys, lyg tos kanarėlės, Rezurekcijos rytą suskamba visais tonais, visom varsom. Velykos — tas didysis žmonijos gyvenime rytas ateina į sielą, kaip daina, kaip meilė, kaip išganymas. Ateina nelauktai, netikėtai, kaip ir tų kanarėlių giesmė tą šventą rytą. Kaip saulė pavasarį nudažo juodą žemę, taip mūsų širdis Prisikėlęs Kristus. Mes gyvename laimę ir džiaugsmą, gilų, kaip marios, ir didį, kaip kalnai. Mes gyvename dieviškojo džiaugsmo atšvaistes, Jo pergalės ir laimėjimo didįjį triumfą. Mes gyvename vienintelį tikrąjį mirties nugalėjimą.

Mirtis nugalėta tik Kristaus. Jei Sename ir Naujajame Įstatyme žinomi iš mirties prikėlimai, jie nėra mirties nugalėjimai tikra prasme, nes tuose įvykiuose mirtis tik nukeliama, o ne panaikinama. Tik vienas Kristaus prisikėlimas yra pilnas prisikėlimas, tik tas mirties nugalėjimas, nes Jis daugiau nebemirs, nebekentės.

Fizinė mirtis ar kančia nėra didžioji blogybė ir skausmas pasauly. Dvasios kančia ir širdies sielvartas, jos mirtis yra tikroji žmogaus mirtis, nes žmoguje svarbiau siela, ta veikiančioji galia, o ne kūnas, kurs yra veikiamas. Ir ta siela, sakyčiau, visos žmonijos siela buvo mirusi. Rojaus katastrofos padariniai, lyg sudužusio laivo skeveldros, šaukte šaukė, kad mirtis atėjo pasaulin, atėjo žmogaus dvasion. Ir kas prikels žmogaus puolusią dvasią, jei ne Kristus, tas Dievažmogis, tikrasis mirties Nugalėtojas. Kas išlaisvins širdis iš tos baisios nakties.

Atėjo Jis — žmonijos Laukiamasis. Atėjo nežymiai, kaip kiekviena didi vertybė. Bet pasaulis Jo nepažino, nepriėmė. Ir brangia kaina Jis nugali mirtį. Dieviškas ir žmogaus kraujas Galgotos kalne, visiškas paniekinimas ir atmetimas, net artimųjų atsižadėjimas — fizinė ir dvasinė kančia aukščiausiam laipsnyje buvo ginklas, kurs mirties slibinui nukirto galvą. Niekas prieš Kristų ir po Kristaus neišgyveno savo siela ir kūnu tiek kančios ir aukos, kaip Tas laukų Poetas ir Dangaus Dainius, kaip Mokytojas iš Nazareto. Todėl suprantamas Klodvigo, Frankų karaliaus, pasielgimas.

Jam buvo skaitoma, kaip paduoda padavimai, Kristaus kančios istorija. Karalius klausosi susikaupęs, o savo širdy išgyvena neišreiškiamą meilę, kančią ir žmonių abojumą, neapykantą, pagiežą. Jo gilūs išgyvenimai atsispindi net veide: užuojauta ir ašaros bėga per skruostus. Staiga jį apima itūžimas. Iš karto jis pikta pašoka, ištraukia iš makštų kardą ir sušunka: „Ak, kad aš ten su savo frankais būčiau buvęs!“

Nesugadinta, natūrali karaliaus širdis supranta Kristaus kančios didį, krikščioniška siela turi suprasti atpirkimo reikšmę ir prisikėlimo svarbą.

IŠKELIAUJANT

*Dienos snaigėmis baldamos skrieja,
O dangus vis labiau neramus — —
Koki vargą tau atneša vėjas,
Man paliekant gimtuosius namus?*

*Koki vargą tau, mylima mama,
Man išeinant, išvykstant iš čia — —
Jau liepsnoja padangės aptemę,
Ir ant lūpų pražysta kančia.*

*Dunda šūviai. Ir kraujas ten liejas.
Gal netrukus dundės ir pas mus — —
Koki vargą tau atneša vėjas,
Man paliekant gimtuosius namus?*

Šventas Povilas apaštalas be jokių gudravimų tiesiai pasako: „Kristus kėlėsi iš numirusiųjų... (kad) ir mes gyventume nauju gyvenimu“ (Rom. 6, 4). Ak, tas naujas gyvenimas! Jis viliojantis ir žavus, bet svetimas, kaip ir tos kanarėlės prisikėlimo rytą mūsų krašte. Velykų rytą mes išgyvename Kristaus Rezurekciją ir savo dvasios prisikėlimą, tik neilgai, negiliai. Kelios saulėtos dienos, keli jaunos širdies dūžiai ir velykinį džiaugsmą keičiame žemės laime ir jos svajom. Ir vėl gyvenimas nemiela, ir vėl dienos juodos, kaip naktys ir vėl kančia gili, kaip kraujas, kaip ašarų marės. Mūsų gyvenimas toks neaiškus, pilnas ir keistas todėl, kad niekad, oi, niekad nesuprantame giliosios Rezurekcijos prasmės. Jei velykiniai varpai gražina Kristui norą gyventi, jei kanarėlių giesmė nuteikė, kaip žaviausioji daina, tai Kristaus prisikėlimo misterija yra pilnai pajėgi prikelti mus kiekvieną naujam gyvenimui. Kristaus prisikėlimas nėra vien Jo mirties pergalė, bet kartu dvasinės mirties nugalėjimas. Mes į Kristaus atsikėlimą žiūrime iš tolo, kaip į buvusį istorijoje stebuklingą faktą, o reikėtų jausti, kad tai yra ir žmogaus prisikėlimo rytas. Kol mes išgyvensime Velykas išoriniai, be dvasios, tol niekad nesuprasime Rezurekcijos su kanarėlėmis simbolikos, tol Velykos bus rytas, po kurio seks vėl mūsų pilkos dienos ir neaiškus gyvenimas.

O kad mes atsikeltume su Kristum! Būt gyvenimas, kaip saulė, daina ar pasaka, būt gyvenimas mielas, kaip rytas su kanarėlėmis.

Simonai, tu miegi?

„N. Romuvos“ kl.

JUOZAS IŠKAUSKAS

VIENUMA

- 3 *Stebuklai — mano mintys ir kančia! ..
O kokios vizijos vaidenasi many! ..
Palik mane lig kito ryto čia, —
O tu, kaip nuodėmės pagunda ateini.*

*Vitražuos sumirgėjo kažin kas, —
Viltis antai negėstančios šviesos! ..
Matau, matau aš ištiestas rankas ...
Girdžiu: — Gyvenimo, gyvenimo! — užkimusius balsus.*

*Nebelski durų užsklęstų —
Su žiedo pumpuru šią naktį aš kalbuos.
Nenoriu tų žmonių — draugystės primestos,
Iš didelės minios nė vieno man nebus ...*

RUDUO

Tamsu ir šalta. Židiny dar plakasi silpna liepsnelė,
 Bet tuoj ir ji užges... bus visiškai nyku...
 Tik vėjas varstys neramias duris ir medis
 Nuogom šakom daužysis į drėgnus stiklus — —
 Bus taip nepaprastai nyku — — —

Bet rankos sunkios. Sunkios, kaip uola,
 (Kurios viršūnėje suklupęs jos bailus namelis)
 Ir kvapas šaltas: neipūs kaitrių
 Ugnies lašų juodoj angly... užges, užges
 Tuoj nerami liepsna — ir bus tamsu, bus šalta...

... O sūnūs dar ilgai, gal būt, negriš į griūvančius namus,
 Nors jos sena širdis tokia dusli, toks miegas neramus!..

Grašiai
 Ticianas

Kolona

Tai buvo Jeruzalėje anais metais prieš Neraugintos Duonos šventę — Velykas. Malonioje saulės šviesoje šventyklos pietų rytų pusėje patogiai atsišliejęs į koloną sėdėjo plačiabarzdis Kaifas. Ant jo kelių gulėjo šventos knygos, tačiau akys retai tenusileisdavo ant plonai išdirbtos odos ir retai teskaitydavo šventus ir pilnus išminties žodžius. Jis galvojo, kad čia tikrai puiki vieta įsteigti bankui, kuris atneštų 3000 sidabrinių per metus pelno. Jam, šventyklos žmogui, kuris atsistojęs tarp išskėstų ir apmuštų auksu kerubino sparnų, smilko Sandoros skrynią ir gieda psalmes, sutepti rankas su pinigų negalima. Tą ir įstatymas draudžia. O jei ne savo vardu — surasti ištikimą baudžiauninką; šitą vietą jis tikrai gaus, juk vyriausias kunigas, Annas, jo giminė. Kaifas patenkintas trina rankas, o pro akis slenka pinigai, pinigai...

Su pinigais jis ir ten gudriau padarys, nes ji graži, tikra Jeruzalės duktė, juodaplaukė, o akys kaip naktis.

Netoli šventyklos kieme žaidžia berniukas. Tokiam jau nepriktų bėgioti ir vaikytis skrendantį drugelį. Saulėj spindi drugelio sparnai, o vaiko rankos siekia ir vis negali pagauti. Drugelis pailsęs atlekia prie Kaifo, nutupia ant atvertos knygos ir suglaudžia sparnus. Kaifas krūpteli, išsigandęs uždusio vaiko.

— Kam trukdai mano malda vaikėze? — supyko kunigas.

— Juk, kunige, dabar nesimeldi, — atsako, plodamas rankomis, vaikas.

— Iš kur tu taip jau žinai? Matai, kad atverstos knygos, — jis parodė pirštu į pergamento lapus, bet, ten pamatęs nutūpusį drugelį, susiraukė. — Ir tas trukdo mano maldai, — plačiu delnu prislėgė drugelį. Kai Kaifas pakėlė ranką, jo sparneliai suvirpėjo ir nusviro, tada kunigas pirštu nuspriegė, ir drugelis nukrito ties basom berniuko kojom.

Vaikas pažiūrėjo į nebegyvą savo žaidimo draugą. Jo akyse nė vilnelės drumstos minties. Jose spindi giedrumas ir meilė.

— Ką padarei, kunige? Ar taip moko įstatymas?

— Jis man trukdė garbinti Abraomo Tėvą.

— O jis, sakau, geriau garbino Sutvėrėją, negu tu savo tuščia malda, įstatymo žinove.

— Che, che, che, — nusijuokė kunigas kratydamas ir glostydamas ranka savo barzdą. — Iš kur viską taip žinai, bernioke? Dar nė barzda tau neželia, o jau nori pamokyti šventyklos kunigą.

— Tu mėgsti sėdėti sinagogoje pirmoje krasėje ir galvoji, kaip tapti vyriausiu kunigu. Tu mėgsti, kad mieste tave sveikintų, lenk-

Džiaugsmingų Prisikėlimo švenčių visiems „Ateities“ Skaitytojams, Bendradarbiams ir Draugams!

Redakcija ir Administracija

tųsi ir vadintų Rabbi. Tu žinai visus įstatymus ir juos daugini, o jų nesilaikai.

— Nepiktžodžiauk, vaike! — suriko supykęs kunigas, o berniukas, pakėlęs akis į koloną, į kurią atsišliejęs sėdėjo Kaifas, toliau drąsiai kalbėjo:

— Kada sakau tiesą, tu rėki, kad aš piktžodžiauju. Ne, Kaife! Tu kalbi viešai ilgas maldas, o dabar galvoji, kaip prie tos kolonos įsteigti banką, kaip gauti 3000 sidabrinių pelno per metus. Tu laikais rašto ir bijaisi, kad pinigai nesuteptų rankų, kuriomis tarnauji altoriui. Dabar galvoji, kur rasti tokį bendrininką, kuris prekiautų čia savo vardu ir kurį būtų lengva paskui apsukti.

Kaifas išblyško iš nustebimo, kaip šis gatvės vaikas žino jo slapčiausias mintis, ir, sukandęs dantis, klausė:

— Iš kur tai žinai?

— Štai ant tos kolonos, kuri remia šventyklos stogą, parašyta, — parodė pirštu berniukas. Kaifas pašoko ir akim tyrinėjo akmenį.

— Šitą koloną tašė Saliamono ir Hiramio akmenininkai. Trejus metus dirbo 100 vyrų, nes ji turėjo išreikšti šventyklos galybę. Jos papėdėje sėdėjo Saliamonas karalius ir garbino Viešpatį.

— Meluoji! Čia nieko neparašyta, — niršo kunigas.

— Tu matai, kaip tavo tarnas nuvargęs atsisėda pailsėti, o ji tuojuo plūsti už tinginiavimą. Tu matai, kad asenas pažiūri į moterį, ir ji kaltini svetimoteriavimu, o nematai, kas parašyta čia kolonoje, — vaikas braukė pirštu per pilką akmenį, o įniršęs Kaifas sekė jį. — Čia parašyta, kad tu turi du sūnus, kuriuos jau nori padaryti vyresniais kunigais ir paskirti geresnę vietą sinagogoje. Tu turi žmoną, o slapta lankais pas moterį, kurią vadini Naktimi ir kuriai nuneši myros, aloes ir kinamono. O patarlių knygoje kas pasakyta? Tu svetimoteriauji!

— Šalin! Šalin iš šventyklos!, — rėkė Kaifas, nes jau rinkosi fariziejai ir kunigai pasižiūrėti, ko taip ginčijasi garbingas kunigas su berniuku, kuris atskleidžia jo slapčiausią gyvenimą, ir dar ką nors baisaus gali pasakyti.

— Bijokis, kunige, tos kolonos, nes ji užrašo tavo darbus ir slapčiausias mintis. Ji ilgiausiai laikys Izraelio namus. Ir kada tu po ja tretį kartą atsistosi, sinagoga užmuš savo tarną.

Kaifas netiki, gal tai sapnas. Užsimojo lazda tam sapnų berniukui, o jis pakėlė užmuštą drugelį, padėjo ant delno ir papūtė. Drugelis suplasnojo margais sparnais, o vaikas suplojo delnais ir basom kojytėm nusivijo drugelį.

— — — — —
Kunigai girdėjo minios šauksmą: *Hosana Dovydo sūnui. Pa-*

girtas, kuris ateina Viešpaties vardu! Jiems pranešė, kad *Jis* atjoja ant asilaitės. *Jis*, kuris kažką naujo skelbia ir kuris vadinasi *Jėzus*. Visoj Galilėjoj, Judėjoj ir Samarijoj šnekėjo apie kažkokį stebukladarį, kurio žodis eina šiaupis ir anapus Genezareto ežero iki Libano kalnų. Apie *Jį* šnekėjo šventyklos kunigai ir fariziejai. *Jis* subatoj gydo ligonis. O ką sako Mozė? *Jis* eina į nusidėjėlio namus. O kas rašte parašyta? *Jis* stebuklus daro Viešpaties vardu, o prikašioja, kad nesielgtų taip, kaip fariziejai. *Jis* su valkatomis, padaužomis, kažkokiais žvejais susidėjo. Jeigu *Jis* būtų Mesijas, surinktų kariuomenę ir išvadųotų iš Romos Imperijos jungo. O dabar *Jis* prieš sinagogą. Jeigu taip toliau bus, tai ji paliks tuščia. Iš ko gyvens tarnai levitai, kunigai, vyriausias kunigas Kaifas ir Annas su penkiaisiais sūnumis.

Turės subankrutuoti bankai, kurie taip puikiai tarpsta šventyklos kieme. O tai skaudžiausia Kaifui. *Jis* savo rankose turi net tris bankus, bet pats nesėdi prie stalo ir nešaukia, kad čia keičiami pinigai. *Jis* turi gerus bendrininkus, kurie savo vardu varo prekybą šventnamyje ir mieste ir pelno tūkstančiais sidabrinų.

Nors jau buvo 20 metų praslinkę nuo anos dienos, tačiau Kaifas neužmiršo ano vaikezo žodžių, kurie per giliai buvo įkristę širdin. Savo banko stalo nepastatė po ana kolona, nors tai buvo pati patogiausia vieta prekybai. Ir nė kojos nekeldavo į aną pusę.

Žinia pasiekė kunigus, kad pranašas eina šventyklon. Jie matė nuo aukštų akmeninių laiptų išiveržiančią minią ir jos priekyje pilku apsiaustu barzdota vyrą.

— Tai *Jis*! Tai *Jis*, — kuždėjosi tarp savęs rašto žinovai ir rabinai. Kaifas žiūri nustebeš. Ką primena jam tos giedrios akys ir tas balsas? Ar ne tas pats, kurs anais metais man kalbėjo prie kolonos?

Mokytojas nusijuosė nuo juosmens virvę ir pradėjo stumdyti ir vartyti prekiaujančių stalus su prekėmis, pinigais ir karveliais. *Jis* kalbėjo:

— *Parašyta: Mano namai vadinsis maldos namais, o jūs padarėte iš jų galvažudžių lindyne.*

Virve kirto pirkliam ir bankininkam, kurie nesuspėjo su savo stalais pasitraukti. Kaifas matė, kaip jo banko pirmąjį stalą nuvertė ir kaip pasklido miniai po kojų sidabriniai ir dinarai. Griuvo ir antrasis jo banko stalas, nes bendrininkas, pabūgęs virvės, kažkur pradingo. *Jis* jau artėja prie pastarojo Kaifo stalo.

Kunigai stovėjo apstulbę ir nedrįso Jam nieko sakyti, tik Kaifui pagailo savo pinigų. Juk toks pelnas nueis perniek, minia, kaip kiaulė perlus, sunaikins jo sidabrinus. Žmonių sąmišy jis nubėgo pas bendrininką, nutvėrė stalą ir nusitraukė į užkampį. Greitai sėmė rieškutėmis pinigų, pylė į maišelius ir kišenius ir visai nepastebėjo, kaip priėjo Mokytojas.

— Kaifai, tu užmiršai, ką aš tau kadaise sakiau. Tu stovi prie kolonos, ant kurios surašyta tavo visi darbai. Skaityk! Tu gailiesi pinigų, o neverki, kad maldos namai pavirto prekyviute.

Kaifas pakėlė akis: tikrai jis stovi prie kolonos. Iš išgaščio iškrito pinigų maišeliai iš rankų, ir gražūs sidabriniai, dinarai ir sik-

Nuėmimas nuo
kryžiaus.

Tiepolo
„N. Romuvos“ kl.

liai išbyrėjo prie kojų. Mokytojas parvertė jo banko stalą ir nuėjo toliau. Kaifas išsigandęs bėgo per žmones, stūmėsi pečiais, griuvo, kėlės ir vėl bėgo ir taip išbarstė visus pinigus, kuriuos buvo susipylęs į kišenius. Jeigu dar toliau slankios šitas Mokytojas, tai bus galas ne tik jam, bet ir Annui ir visiems sinagogos tarnams. Kaifas degė kerštu. Kunigai, išėjus Jėzui, šaukė:

— Jis išniekino Tėvo namus. Akmenimis jį užmušti!

— Geriau tegu vienas žmogus miršta už tautą, — pritarė vyriausias kunigas Kaifas, ir visi kunigai ir fariziejai ieškojo progos suimti Jėzų.

— — — — —

Visa Jeruzalė rengėsi švęsti Velykas. Vakare nurimo miestas, ir žmonės pavalgę ilsėjosi savo namuose ir ant stogų šnekučiavosi apie tuos įvykius, kurie dėjosi Betanijoje, apie prikeltą Lozorių, pa-

gydytus aklius, luošus, raupsuotus ir velnio apsėstus, apie tą, kuris nežinia: ar Elisas, ar pranašas, ar Mesijas.

Tačiau kunigai ši vakarą bruzdėjo ir džiaugėsi, nes atsirado vienas iš Jo mokinių, kuris Jį išduos jiems. Jau pusiaunaktis. Tarnai pranešė, kad nuvedė sugautąjį pas Anną, o visi kunigai, susirinkę pas Kaifą svarstė, kaip apkaltinti Jį prieš valdžią ir nukryžiuoti. Ilgai vargo, kol surado liudininkų. O kai Jėzų atvedė pas Kaifą, vyriausias kunigas atsisėdė į savo krasę, kiti kunigai aplink, ir liudininkai liudijo:

— Jis sakė: aš galiu sugriauti šitą rankų darbo bažnyčią ir po trijų dienų vėl ją atstatyti.

Atsikėlęs vyriausias kunigas klausė:

— Tu nieko nesakai, ką šitie prieš tave liudija?

Jėzus tylėjo.

Kaifas, valdydamas pyktį, vėl klausė:

— Prisiekdau Tave gyvuoju Dievu, kad mums pasakytumei, ar tu Kristus, Dievo Sūnus.

Mokytojas patylėjęs atsakė:

— Tu tai pasakei. Tačiau aš jum sakau, nuo šio laiko jūs matysite *Žmogaus Sūnų sėdintį Dievo galybės dešinėje ir ateinantį dangaus debesyse.*

Vyriausias kunigas plėšė savo drabužius ir šaukė:

— Jis piktžodžiavo Dievui! Kam mum dar reikia liudytojų?

— Piktžodžiavo, piktžodžiavo! — pritarė visi kunigai.

— Rabbi, Rabbi. Aš dabar tave taip vadinu, nes tu esi gudurus žmogus, bet kas iš to, jei dabar esi mano rankose. Cha... cha... cha... Ar niekinsi kunigus, vartysi stalus ir barstysi pinigus? Cha, cha, cha... paukšteli, pakliuvai. — Kaifas priėjo prie Mokytojo ir pro dantis košė: — Sumokėk man visus nuostolius keturgubai, nuimk aną pranašystę nuo kolonos, ir bėk, kad aš tavo nė puspadžių nematyčiau. Nenori?! Tu kliudai mum gyventi! Geriau aš mirsiu, negu tave gyvą paliksiu. Veskit Jį, maištininką, kuris nesilaiko įstatymo, negerbia šventyklos. Veskit pas Pilotą!

Keisti dalykai dėjosi pasaulyje. Tiek metų Jordanu nutekėjo, nušlamėjo Libano kedrais, kaip nukryžiuo viena skurdžių, ieškodami ramybės sau ir sinagogai, o tačiau kiekvienu saulės patekėjimu didėjo ano šalininkai ir kilo prieš juos: — senelį Kaifą, kunigus ir fariziejus. O ir senas buvo jau Kaifas, senesnis už figos medį prie kelio į Samariją, už eglę Cedrono pakrantėje. Dažnai meldavo Abraomo, kad pasikviestų pas save ir nebeleistų matyti, kaip ano Mokytojo šalininkai niekina įstatymą.

Senatvės palaužtas, vos bepakrutėdavo Kaifas sinagogoje. Daug ką buvo užmiršęs, bet anų žodžių, kuriuos pasakė tas stebukladaris apie koloną, jis neužmiršo ir nėjo nei ton pusėn.

Bet pranašystės pildėsi. Ir kai miestą apgulė Romos kariuomenė, Kaifas sužinojo keistų dalykų. Vėl meldėsi, vėl tikėjo, kad ateina tikrasis Mesijas, kuris išlaisvins ir išvaduos Izraelio tautą. Maldoje negirdėjo, kaip išlaužė priešas miesto vartus, kaip griuvo namai, matė dar Dovydo ir Saliamono gadynę, apkerpėję akmenys

JAUNAI MERGAITEI

*Dega akys, kaip angliukai...
Ir juodi, juodi plaukai.
Ak, mažoji raganiuke,
Mano meilė — tau juokai.*

*Širdį tąkart suviliojai,
Sužavėjai lig gelmių,
O paskui tarei numojus:
— Aš mylėti negaliu!*

*Nesijuoki, mergužėle,
Nesijuoki iš manęs.
Kas prisegs tau baltą gėlę
Prie kasų per Sekmines?*

*Dega akys, kaip angliukai,
Ir juodi, juodi plaukai...
Tu šypsaisi, raganiuke,
Mano žodžiai — tau juokai.*

vertėsi iš žemės gelmių, tėvų tėvų kaulai, buvo išrausti ir sumaišyti su pelenais. Kas buvo išbėgę į kalnus ir sugrįžo pasiimti savo apsiausto, tuos pasmeigė romėno kardas. Senelis Kaifas maldoje negirdėjo, kaip dejuoja grindinys, priešo mindžiojamas, kaip verkia Jeruzalės dukterys savo vaikų ir savo jaunų metų. Negirdėjo, kaip įsiveržė priešas į šventyklos kiemą, sudaužė aukurus ir Saliamono jūrą. Tik kai įvirto kareiviai į šventyklą šaukdami ir keikdami, pašoko Kaifas ir ropote išropojo pro mažas tarnų duris. Girdėjo, kaip griuvo šventyklos kerubiniai, kaip žvangėjo nuo sienų plėšiamas auksas. Kieme kareiviai laužė stalus ir bažnyčios rakandus, gėrė atsinešę iš rūsių vyną, šoko ir dainavo. Pasienu slinko senasis kunigas prie vartų, matydamas savo tautos išniekinimą. Sustoja.

— Tauta! Izraelio tauta! Už ką tave baudžia? — dūsavo kunigas. Pro šventyklos langus išsiveržė ugnis. Senis Kaifas traukėsi ir atsirėmė į koloną.

— Nugalėjai mane!

Kolona griuvo ir po savo skeveldromis palaidojo seną sinagogos ir įstatymo tarną.

JONAS ŠIOŽINYS

PERKŪNAS BUNDA

Žibuoklės žydi. Saulė šildo.
Ramu. Nebėra sniego.
Ateik, ateik, dievaite Milda,
Kol dar Perkūnas miega.

Alasija paukštytės raibos.
Ateik... Bet kas tai dunda?..
Ach, pasilik! Sublizgo žaibas —
Rūstus Perkūnas bunda!

BRONIUS BALAIŠIS

NAŠLAITIS

Gelsvo rudenio skaistus pavakarėlis,
Tematyt aplinkui tviskančios ražienos.
Tik viena rausva dar žydi aguonėlė,
Ir galūlaukėj berželis stovi vienas.

Šios ražienos, kaip kapelis, tykios, tykios.
Ant jų spindi lig padangių saulėtumas...
— Kas tave, našlaiti, vieną čia paliko
Rymot ant akmens?... Gal pamotės piktumas.

Gailūs tau, oi, gailūs saulės spindulėliai,
Vieniša laukų tylą skaudžiai apkartus...
Gal atjaus tave tik lauko aguonėlė
Ir berželis vėtrų bloškiamas daug kartų.

Jau ir vakaras. Paraudus saulė leidžias,
O našlaitis ant akmens vis sėdi vienas.
Balkšvas rūkas kloniuos keliasi ir sklaidos,
Drangios miglos drengs nakčia visom ražienom...

Henrikas Nagys, laimėjęs liter. rašinio konkurse I-ją premiją

HENRIKAS NAGYS

Salomėjos Nėries lyrika

(Rašinys, laimėjęs konkurse I-ąją premiją)

Kur gėlynai žydi — ten ir aš.
Kur drugeliai žaidžia — ten ir aš.
Kur einu — margi drugeliai mane lydi.
Kur sustoju — man lelijos baltos žydi.
60, (*Anksti rytą*)

Tokia Salomėja Nėris atėjo pas mus! Buvo nuostabus rytas: skliautuose sušvito „auksu parašytas jos vardas“. Jos kraujuje virė jaunystė, ir žodis buvo sparnuotas — buvo sakalas. Pagaliau ir jaunystė buvo amžina:

...Nes man žadėjo žvaigždė — jaunystė
Niekad negesti.
...Ir išbūrė ir nulėmė
Būti jauna amžinai.

63, (A. r.)

7, (A. r.)

Todėl Nėries pirmojoje knygoje („Anksti rytą“) kiekviename posme plūduriuoja džiaugsmas ir gilus tikėjimas šita nemirštančia jaunyste, kuri vienintelė ir dėl to tokia brangi:

Saulės nudeginta, basa,
Tu — amžina sielos daina.

Tau akyse dangaus šviesa.
Tu man viena, viena, viena.

11, (A. r.)

Neieškokime daugiau. Čia tik skambūs žodžiai, nerimstas džiaugsmas, amžina jaunystė ir meilė. Tik tiek. Bet kartu ir taip daug! Būti jaunam, džiaugtis žiedais, mylėti ir netikėti mirtim. Nejausti mirties, nors žydėję žiedai nuvysta, puola nuo kotų ir supūva, nors skardus juokas baimingai nutyla senstančio ir užgęsta senio lūpose, nors ir toji jaunystė, vis dėlto, tokia trapi ir greita, — bet viso to nematyti ir tikėti gyvenimu — ar tai nėra daug?!

Pasauli, džiaukis! Niekas, niekas
Jaunatvės juoko nenutildys!

14, (A. r.)

Jaunosios poetės sieloj daug džiaugsmo ir todėl beveik kiekvieniame posme jis prasiveržia, kaip sidabro versmė:

Ten už marių kyla bokštai
Ateities.
Šviesūs šviesūs tavo rūmai
Be nakties.

10, (A. r.)

Meilė gili ir karšta. Taip mylisi tiktai tokie, kurie žino, kad jaunystė yra viena, kurie tiki, kad Viešpats atleis, nes

Jis, kurs davė žmogui širdį
Su troškimais neramiais,
Vasaros vynu nugirdė —
Jis ir nuodėmės atleis!

13, (Pėdos smėly)

Nors kartais, bet taip retai, ji sustoja. Susimąsto: gal per toli nueita?... Vienuma valandomis nepakeliama ir meilė nebeužpildo dienų tuštumos... Bet tai tik silpna valandėlė, nes grįžti sunku. Reikia eiti tolyn ir tolyn. Tegul juokiasi minia, kad per daug drąsi, vėjavaikė! Tegul... tai *savas* kelias, kelias kuriuo ji *viena* eina:

...Kas nakties mįslę spės su manim?
Vienumos šaltis supa mane.
...Aš likau užkeikto kalno
Nepasiekiamo viršūnė.
Kaip nakčia paklydęs laivas
Neišplaukiamoje jūroj.
Ir vienu viena klajosiu...

25, (A. r.)

41, (A. r.)

Štai, ji sutikusi kalnus, paklausia:

Vai, baltieji kalnai, — nebylieji dievai,
Ar jūs mokat taip jaust, kaip mažoji širdis:
Ir kentėt ir mylėt ir skrajoti laisvai,
Ten, kur krykščia jaunystė, ten, kur siaučia mirtis.

50, (A. r.)

O mes jau žinome, kad tie kalnai sustingę ir nebyliai, kad jie nemoka, tikrai nemoka taip jausti, kaip šita maža, nerimstanti širdis.

Literatūrinio rašinio konkurso laimėtojai

Ant. Mekys (II premija)

Alb. Tamašauskas (III premija)

Jie sunkūs, ir jų žingsniai — jeigu jie vaikščiotų — būtų sunkūs,
o ji atėjo taip tyliai, vos išgirdome.

— Neatnešiau nei aukso, nei sidabro,
Nei perlų iš giliausio marių dugno.
Tik atnešiau dainuojančią jaunystę
Ir tavo židiniui negėstančiąją ugnį.
39, (Pėdos smėly)

Verčiame jos antrąją knygą. Iš tiesų: aukso nei sidabro nėra.
Yra tiktai ta pati siela — jauna, nerimstanti. Mes vėliau nusteb-
sime: Sal. Nėries lyrikoje jaunystė — pati didžiausioji versmė, ji
kartojasi, ji skamba ritme, ji liejasi visur visur — neišsemiamai...
Bet jau tuojau sutinkame tamsią mintį: *mirtis*. Kūrėja jau mato to-
li jos pirštus ir jaučia jos kvapą, todėl ragina:

Tad skubėkime džiaugtis,
Greit praeis — nebegrįš jos!
Tos mūsų dienos, kaip paukščiai
Kaip žydėjimas vyšnios.

5, (P. s.)

Ir skundžiasi:

Šiandien man visur vaidenas
Mirties pranašai...

18, (P. s.)

Bet sunkioji nuotaika nėra vyraujanti — ji tiktai kartais pasirodo,
kaip tamsi dėmė, kad dar labiau iškeltų skaisčiąsias spalvas („ir dai-

nos ir ašaros bus mums kartu...“ (A. r.). Man atrodo, *lyg* dvi seserys eina per visą jos kūrybą: *gyvenimas ir mirtis*. Gyvenimas yra didelis ir mirtis yra didelė. (R. M. Rilke). Argi jų kova gali būti menka? Gyvenimas trykšta gaiviom srovėm:

Mesk batus sudėvėtus, skylėtą kepurę —
Tegu saulė myluoja laisvai!
Uždainuokim linksmi, nors ir nieko neturim —
Ei, jauni, mėlyni sakalai! 6, (P. s.)
...Myliu aš gyvenimo džiaugsmą aistringą —
Myliu, kaip jaunystė temoka mylėt! 7, (P. s.)

O mirtis laukia. Ir šis laukimas yra mirties kova. Nerimas sunkiasi į kvatojančias lūpas, kai prisimenama:

Kur bus ta vieta — nežinau aš,
Ir tu nežinai —
Kai trūks tavo juoko kaskada
Ir dings amžinai. 8, (P. s.)

Randame dar daugiau: *gailestį, kuris pamažu išaugo į neapykantą*. Poetė gailisi vargstančiųjų, nes šioje žemėje „melu kvėpuojame ir melu siela minta“. Todėl ji kalbasi su valkata vaikinui:

Kas atvedė tave, jaunasis trubadūre,
Nuo Volgos lig Dunojaus mėlyno?
Ir kaip keistai čia skundžiasi bandūra,
Kaip paukštis, kurs į pietus pasivėlino —
Ar besupras tą tavo dainą sotūs, pasipuošę?
Juk ilgesys jų niekad nekankino... 37, (P. s.)

Taip gimsta sieloje nauja daina, taip atsiveria prieš kūrėjos akis naujas kelias. Bet kai ji pasieks šį kelią, kai paeis juo, jis pasirodys klampus ir siauras ir dar labiau klastingas. Tada (galbūt, tik truputį) bus gaila, „kad nueitą kelią nulaužė, kaip vyšnios išdžiūvusią šaką“, kad „sugriautas altorius, kur garbinta meilė ir mėlynos pasakos“. Bet dabar ji jauna ir geidžianti kilnios kovos:

Aš užkirsiu mirčiai kelią,
Kančiai kelią! 36, (P. s.)

...skriaudėjam tik — žemėje neskirsime vietos
mes rūtūs šio amžiaus vikingai.

(Per lūžtantį ledą)

Ji jau vikingė! Ir kova banguoja ne tik krūtinėje. Akys mato pranašingų vaizdų:

Vėtra sukauks ir bangos trankysis —
Ir žūtbūtinė užvirs kova...
Jūrai nurimus — nieks neatskurs jau —
Kur švedų kraštas, kur Lietuva. (P. 1. 1.)

Tikime, kad kenčiančių užjautimas Salomėją Nėrį atvedė į „Trečio Fronto“ lyrikų eiles. Tada gailesį pakeitė neapykanta...

Tačiau negalima tvirtinti, kad mūsų žemėje nėra skriaudos, nėra žmonių, pro kuriuos „eidama laimė užsimerkia“... Jų yra, yra... Bet nueiti į gatvę, paskęsti minioje, imti kalbėti minios žodžiais (o jie, tokie lėkšti — tie žodžiai!) skaudu. Ne todėl, kad poetas turėtų būti kažkokia nežemiška būtybė, tik todėl, kad minia nesupranta, minia išjuokia ir apmėto akmenimis net savuosius. *Ji nemato sielos, tik kumštį. O poeto kumštis maža. Jo tiktai siela didelė.*

Salomėja Nėris turėjo pergyventi tą skaudų lūžį: iš saulėtos pievos į gatvės grindinį... Ir kaip keistai ji čia atrodo! Jos žodžiuose nebėra nuoširdumo — ji kalba ir, rodosi, tiktai todėl, kad *taip reikia kalbėti*:

Ei, nusukti vargui sprandą!
Vieną tikslą terandi... 12, (P. 1. 1.)
... Ar nemanai, kad laikas būtų
Su šluota apsisukt ir po pasaulio rūmą —
Per daug jau dulkių ten ir nešvarumų. 4, (P. 1. 1.)

Vieton *meilės* tam, kurs kenčia

... Tik aš tau pritariu. Tu sakalo akis pakėlei —
Iš tamsaus veido šypsos, kaip aušra vakarė.
Nustebusios sustingo valandėlę,
Dėkingos man... Už širdį?... Ar už varį?... 37, (P. s.)

verda neapykanta skriaudėjams:

Kada kieti delnai,
Kada gi juos nustumis?
Nes jų pilvų kalnai
Užtemdo saulę mums. 8, (P. 1. 1.)

Ir beveik visame mažajame rinkinėly aidi skambios ir kartais juokingai narsios eilės („aš sudrebinsiu erdves!“)... O vis dėlto yra ir mažų aukso trupinėlių akmenų krūvose. Ir tai tie posmai, kuriuose visai nėra kovos arba kuriuose suvirpa nedrąši abejonė šita kova:

Kam tos audrios rudens naktys
Laisvę išdainuos?
Kam užgims nauja gadynė
Amžių pelenuos? (P. 1. 1.)

Arba skundas:

Kas gi tokią nykią naktį
Kelio beieškos — — —
Supa vėjas pakaruoklį
Ant sausos šakos. (P. 1. 1.)

Ir kai ji pati pažiūri atgal, kaip pažiūri giliai giliai, pamato savo jaunystę „nuklystančią bedugnės pakraščiais“ kažkur į tolimas, į nerimą... Ir suvirpa žodžiuose nebe skundas, o neramus skausmas:

Pavasaris žemę jau veda —
O mane kas ves? —
Aš bėgu per lūžtantį ledą
Į jo vestuves.

(P. I. I.)

Jaunystė švaistėsi žaibais —
Nūnai jau vasara menko —
Aš nenoriu mirti,
Nė žemelėj pūti —
Aš gyventi trokštu
Su tavim drauge! —

22 p.

11, (Diem. žyd.)

Laukėme. Kova nurimo: paskendo giliai sieloje...

Girdėjome daugelį tokių, kurie pasmerkė jos jaunystės posmus, o iškėlė vėlesnius: („Per lūžtantį ledą“), girdėjome tokių, kurie gailėjosi „beprasmiškai klaidžiojančios“, ir tokių, kurie nieko nerado ir nematė... Bet jie visi, šitie žmonės, ramiai krapštesį jos rinkiniuose, užmiršo pačią kūrėją. Taip. Deja, nepastebėjo...

O ji gyveno. Ji nebuvo mirusi. Ji buvo viena klaidžiam kelyje, kuriuo niekas niekados nevaikščiojo. Ji buvo viena. Vienuos valandos yra sunkios kiekvienam. O kokios jos buvo jai, ieškančiai ir neberandančiai! Jai, kuri išsižadėjo „tamsiųjų prietarų raistų“, o pamatė, kad ir šiame naujame pasaulyje, kuris turėtų būti saulėtas ir tyras, kyšo juodos rankos, kyšo niekšingi veidai su užgesusiom akim... Ir minia, į kurią ji atėjo seniau, pasiryžusi viską jai atiduoti, tokia supuvusi!:

O minia abejinga,
Nuosaiki visada,
Plauks apsunkus, laiminga —
Kaip galvijų banda.

35, (D. žyd.)

Tos valandos buvo beveik nepakeliamos — — Bet toks kiekvieno *ieškančio kūrėjo* likimas. Tikrasis kelias atsiveria tik po ilgo ir klaidaus ieškojimo. Tačiau todėl *tiktai ieškantis kūrėjas yra tikras kūrėjas*.

Paskutiniame rinkiny („Diemedžiu žydėsiu“) subrendo mintis ir žodis. Todėl randame moters meilę (ne jaunuolės), randame meilę kūdikiui, kuris toks mažas („auksaplaukis“!), ir žodžiai lyg susitrupina, lyg pasiverčia trapiai maloniais (ir taip tik S. Nėris moka rasti minčiai atatinkančią formą!):

Brydė rugiuose — ne žvėries —
Ant katinėlio kam baries?
Tai baltaplaukis mano vaikelis —
Kur tu iries?

Ši motinos meilė tvinsta vis plačiau — iki pranašystės (kaip skirtingi: pirma poetė pranašavo audras!): motina su kūdikiu atpirks kruviną pasaulį:

O juk ateis diena,
Kad nebegaus patrankos —

Ir gėdos kruvinos
Pasauliui bus gana —
Aš ateitį regiu
Su kūdikiu ant rankos —
Šviesiom, šviesiom akim
Ir džiaugsmo šypsena.

47, (D. ž.)

Ir saulėtos dienos liko toli toli. Poetė jau dažniau išgirsta mirtį, ateinančią tyliai ir pamažu, bet ateinančią. Niekas nesulaikys jos, kaip ir „aklosios nakties, kuri leidžiasi į jūrą“. Bet kai randame tokius nuoširdžius žodžius mirusiai dailininkei (o jai mirtis pasakė: „Tu našlaitė tarp vėjų — einam, einam namo!“), kai skaitome apie pavasarį, kuris ras, vieną kartą atėjęs, „diemedžiu žydinčią“ pačią poetę, įsitikiname, kad mirtis jai nebebaisi, nes neišvengiama, ji — laukiamoji *ramybė*. Poetė jau nebešaukia, kad įmestų jos kūną „į skaisčias liepsnas“ — ne:

O lakus ir baltas mūs šilainių smėlis!
Čia motulė žemė — čia man bus ramu.

61, (D. ž.)

Žemės meilė nuostabiai tyra. Žemė šaukiasi pavasario nakčia pabudusio žmogaus, nes ir ji pati bunda gyvenimui. Ir neapsakomo grakštumo eilėraštyje „Alyvos“ (visas žmogaus gyvenimas 8 eilutėse!) žemė nesunki, lengva, kaip alyvos žiedų lapeliai...

Žemė rami ir lengva. Tik tai jūra dar vis banguoja, nerimsta. Laive, kurs plaukia putotom bangom, ir ji, (nes ji su tais išvien, kurie nebijo plaukti „bangų barami“). Joje suverda kai kada vikingės kraujas, nes pasaulyje dar yra žmonių, kurie turi mirti už 20 sū! Jis suverda, nes tai dar toks neramus kraujas! *Bet nenuogąstaudami laukiame naujo rinkinio: jis bus saulėtos ramybės sklidinas.* „Nes eilėraščiai nėra, kaip žmonės mano, jausmai (kurių jaunystėje apstu), bet patyrimai“. (R. M. Rilke). Reikia ilgai ir giliai gyventi ir daug matyti bei patirti, tada gema tikri eilėraščiai... Sal. Nėris taip gyvena, *nes ieško*.

Aptariau S. Nėries lyrikos branduolį — mintį, kaip ji keitėsi nuo nerūpestingo džiaugsmo iki audrios kovos ir vėl iki ramaus susimąstymo, nuo amžino gyvenimo iki mirties nujautimo, nuo meilės ir gailės iki neapykantos ir vėl iki meilės... Sal. Nėries forma nuostabiai skambi ir apdailinta. Kaip aukso koriai, į kuriuos pilamas tikrai tyras medus... Įsiklausykite į jos geriausias paskutiniąsias eiles. Išgirsite skambų liejimąsi, (nes maža švilpiančių garsų š, č, greta vienas kito stovinčių s, maža priebalsių). Tai yra tikrai tyra kalba!

Kas gyvena be principų, to moralinis gyvenimas svyruoja, kaip nendrė.

Tihamer Toth

Mokyklos kariuomenė

Tautos karinių pajėgų stiprinimo mintimi, kartu su įvairiais kitų sričių būreliais, prieš keletą metų mūsų gimnazijas nutvindė karinio rengimo būreliai. Jie buvo praktinis karinio rengimo pamokų tęsinys. Todėl visiškai atitiko jaunųjų dvasią. Šaudymo pratimai dargi atnešdavo smagių pramogų.

Šie mokslo metai karinį mokyklos veidą performuoja. Karinio rengimo būreliai išlieja į šaulių eiles. Vietoj laisvesnio, daugumoje su mokinių visišku pasireiškimu susijusio darbo, ateina tam tikra programa, tam tikras valandinis darbas. Mokyklos kariuomenę dažnokai visa tai pernelyg rimtai nuteikia, prašoksta jo judrumą, norą truputį ir savitumo parodyti. Kad viso to nesijaustų, kad darbas eitų buvusiųjų karinio rengimo būrelių bendradarbiavimo dvasioj, kad ir mokyklos karys turėtų progos pareikšti savo iniciatyvą, kad jaustųsi ugdomas savarankiškume, reikia nenumoti buvusiųjų būrelių gerosioms tradicijoms. Mokinio uolumu, o karinio rengimo instruktoriaus pastangomis teorinis-valandinis darbas turi, kiek galima daugiau, sutilpti į karines pamokas, kad šauliniam darbui liktų kuo daugiau praktinių dalykų, progų ne tik klausyti vadų žodžių ir komandų, o ir pačiam dirbti, kombinuoti, pasireikšti. Šitokioje darbo dvasioje mokyklų kariuomenės nuotaika bus jauna, kaip ir patys kariai-moksleiviai, moksleivių šaulių organizacija bus ne primestinė, o išplaukianti iš pačių jaunųjų, iš jų entuziazmo, iš jų jaunai jaučiamos Tėvynės meilės. Tik šitaip tvarkantis, mano manymu, vienoda, nustatyta ir į valandas suvesta šaulinio darbo programa galės prigyti įvairaus tipo mokyklose, įvairiose (kad ir blogiausiose) darbo ir vietos sąlygose ir t.t.

Daugiau judrumo ir gyvumo bus šaulių moksleivių eilėse ir tada, kai jie į savo rankas paims dalį viešųjų mokyklos pasirodymų. Programose, minėjimuose ir vakaruose turi būti šaulių atstovų su kariniu eilėraščiu, daina, karišku pratimu ir pan. Medžiagos visam tam dar labai stigs. Tat ir progos bus parodyti savarankiškumo, padaryti, konkursui sugalvoti karišką pratimą, pratimą su šautuvais, atitinkamą vaizdelį ar eilėraštį parašyti. Minčių ir darbo, begalvojant, atsiras labai daug. Ir jis bus labai mielas, nes pačių moksleivių sugalvotas, iš jų valios plaukiąs. Tat kuo daugiau tokios dvasios ir programos pritaikymo prie vietos sąlygų, o mokyklų kariuomenė parodys, ką ji gali.

Ir moksleivių spauda, noriu tikėti, savo programoje pažymės šį naująjį reiškinį, nes vien tai, ką ligi šiol duodavo „Karys“ savo siaurame mokyklų gyvenimo skyriuje, negalėdavo, kad ir geriausia iniciatyva, sutalpinti bent pačias charakteringąsias moksleivijos karines nuotaikas. Moksleivių spaudos planuose, konkursuose, rengiamose programose tebūnie ir šaulių moksleivių dvasios, darbų ir planų.

Kariūniškos Velykos...

Vyt. Maželio nuotr.

PETRAS RIMKŪNAS

Metinis grožinės literatūros derlius

Karas, skaudžiai sukrėtęs pasaulį, savo pirštų galais palietė ir Lietuvą. Tegul neteko išeiti į atvirą kovos lauką, bet už rampos, užkulisiuose teko su juo grumtis, kaip ir kitoms neutraliomis save pasiskelbusiomis valstybėms. Didžiausias smūgis buvo suduotas visam mūsų ekonominiam gyvenimui. Užsieninėms prekėms kainos pasišokėdamos ėmė kilti. Vietinės prekės, mūsų žemės produktai, stabilizavosi veik vietoje. Gyventojas ekonomiškai buvo išmuštas iš vėžių. Jo rūpestis šiltesne ateitimi ir neryškus saugumo jausmas sudarė tokią situaciją, kad svajonės apie ekonominę gerbuvį visai nustelbė kultūrinę mintį. Vietoje tik ką pasirodžiusios knygos buvo ieškoma didesnio kiekio žibalo, geležies ar pipirų... Tokioje desperatiškoje nuotaikoje ir užsibaigė 1939 metai, kurių bėgyje pasirodžiusią dailiąją literatūrą norėjome čia balansuoti. Nors pernykštės knygos gimimo ir gyvenimo laikotarpis buvo audringas, bet atsidėjusio ir į inerciją įėjusio rašytojo jis neužčiaupė. Kiekybės atžvilgiu ir paskutiniai metai labai menkai teatsiliko nuo kitais metais išleistų knygos tiražų. Tas reikšmingas faktas ir padaro teigiamą balansą. Kalbant apie pernykštės knygos kokybę, tektų pasakyti, kad ji taip pat nėra nuo pirmąsios knygos atsilikusi. Teigiamasis balansas dar labiau ryškėja. Čia ir bandysime suvesti tą 1939 metų grožinės literatūros balansą. Pirmiausia suminėsime premijuotąją literatūrą, o toliau — visą kitą. Tik, žinoma, iš apžvalgininko tokio trumpučio straipsnelio rėmuose netenka laukti platesnio atskirų veikalų apibūdinimo.

1. PREMIJUOTOJI LITERATŪRA

Šiūmetė premijuotoji literatūra išsiskiria iš kitais metais atžymėtosios tuo, kad ji yra daugiau ideologinė. Veik visuose veika-

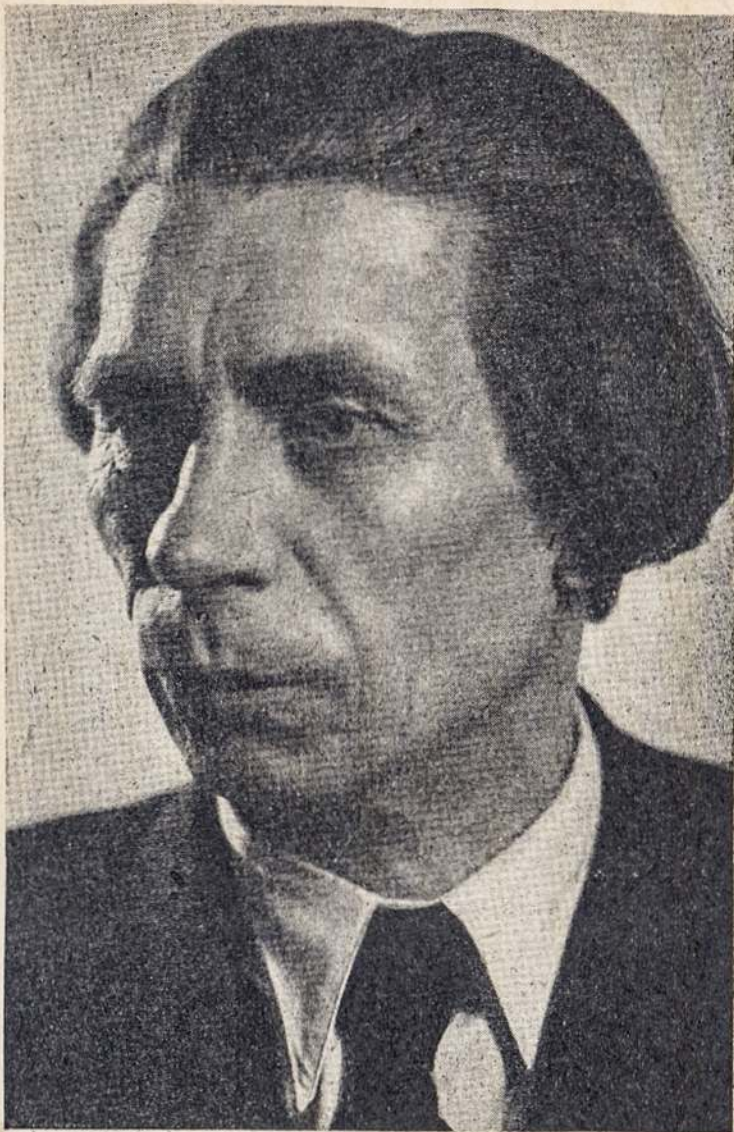
luose juntama vienokia ar kitokia tendencija, atstovaujanti paties kūrėjo pažiūras, įsitikinimus. To, toli gražu, jokių būdų negalime smerkti. Kiekvieno subrendusio rašytojo veikalas turi turėti tam tikrą tendenciją, jei jis nenori atstovauti pasenusio ir nevaisingo principo: menas menui. Tik tiek tenka pasakyti, kad vieno rašytojo toji ideologinė tendencija bus kilnianti, sutampanti su sveikojo tautos jaunimo galvoseną, o kito bus pasvirusi į išimtimi apibrėžtiną vienašališkumą, nieko geresnio neduodanti ar net bebręstančiai jaunimo psichikai kenksminga.

Pirmuoju veikalu čia tenka minėti iš visų atrinktą patį geriausiąjį. Tai bus valstybinę literatūros premiją laimėjęs *Brazdžionio eilėraščių rinkinys „KUNIGAİKŠČIŲ MIESTAS“*^{*)}. Šį veikalą, kaip ir visą *Brazdžionio* kūrybą, galima pavadinti klasiškuoju lyrinio šventraščiu, be Dievybės dar iškeliančiu nepamainomo grožio žemę, tėvynę... „Kunigaikščių miestas“ pilnas pranašystės balso ir nedusinančios, sielą aukštyn keliančios religinės maldos. Savo tarptautiniu žodynu, savo poezijos tematika *Brazdžionis* prašoka už vienos tautos ribų ir darosi internacionalu. Jo pasaulėvaizdis, poetinės priemonės yra originalios, bet iš kitos pusės ir taip artimos dabartiniam pasaulinio masto lyrikos vadovams prancūzams *Paul Valéry* ir *Paul Claudel*. Tą jų tematinį panašumą, jei būtų dar gyvas, apibūdintų 29-siais savo gyvenimo metais miręs gabus anglų poetas *Novalis*: „Poezija yra glaudžioje giminystėje su pranašyste, religija, visuotiniu dūkimu“ (*John Charpentier*, „L'Évolution de la Poésie Lyrique“, 33 p.). Gi jei randame *Valéry*, *Claudel* ar *Brazdžionį* daug kur kitaip pavaizduojančius tą patį dalyką, taip pat bus suprantama, nes „poezija turi būti visai asmeniška... Poezija yra vaizdavimas jausmo, savo asmens išvidinio pasaulio“ (*Novalis*, ten pat). Tik tokia poezija gali arčiausiai priartėti prie tikros poezijos centro. Čia keliose žurnalo eilutėse nepavaizduosi visų gijų, *Brazdžionį* rišančių su tarptautinio masto poezija, bet jos geriau pažįstančiam užsieninės poezijos lygį asmeniui bus ryškios.

Juozo Paukštelio „KAIMYNAI“, laimėję KVC romano premiją, yra fragmentinis romanas, vaizduojas lyrišką kaimo buities gyvenimą. „Kaimynų“ personažai, pradedant klasiškuoju ūkininkaičiu *Jonu* ir baigiant svetimos kaimui dvasios prisigėrusiais *Balzarų* vaikais bei švelniabalse *Saliute*, pilni ir užbaigti, kupini sielos ir kraujo. „Kaimynų“ fone matosi pokarinis šiaurės Lietuvos kaimas. Veikalo fabula, besirutuliojanti apie *Lukną* ir *Balzarų* kaimynystę, atskleidžia ant *Mūšos* kranto stovinčio kaimo idiliją, kurioje pagrindiniu motyvu, gal autoriui ir nenorint, išėjo ūkininkaičio meilė neturtingai mergaitei. „Kaimynai“ visais atžvilgiais vertas veikalas ir norėtusi, kad jis kuo plačiausiai pasklistų mūsų tėvynėje.

Drama — mūsų reta kregždė. Ji nesuranda daug skaitytojų, nepelninga leidėjui, bet iš kitos pusės ir neišvengiama. Iš visos kūrybos atimk dramą, ir joje pasidarys didelė spraga. Todėl tenka džiaugtis, kad buvo surasta premija ir dramai. Ją pirmą kartą paskyrė KVC *Petro Vaičiūno* 4 veiksmų dramai „VARPŲ GIESMĖ“. *Vaičiūnas* gal ir bus produktingiausias mūsų dramaturgas. Paskutinis jo draminis veikalas „Varpų giesmė“ vaizduoja XIV amžiuje

^{*)} Plačiau apie *Ber. Brazdžionį* buvo 7 nr.

krikščionybės susidūrimą su pagonybe ir pastarosios pralaimėjimą. Dramoje vykusiai įpinti skaisčios meilės motyvai, veiklą daro įdomų ne tik vaidinti, bet ir šiaip paskaityti. Jo fabulos įdomumas ir klasiška vaizdavimo forma „Varpo giesmė“ daro įdomesnę už daugelį romanų.

Raudonojo Kryžiaus premiją laimėjęs *Stepo Zobarsko* apysakų jaunimui rinkinys „PABĖGĖLIS“ vaizduoja Didžiojo karo ir vokiečių okupacijos laikus. Gyvi mūsų netolimos praeities istoriniai vaizdai jaunimui bus ta nenutrūkstama jungtimi su anų laikų žmogumi, kurs aukojosi ir aukojo. „Pabėgėly“, kaip ir kitose St. Zobarsko apysakaitėse, rašytojo talentas suspindi daugely vietų, vertų ne tik dėmesio, bet ir chrestomatijos. Čia tenka pridurti, kad Zobarskas pirmasis antrą kartą gavo tą pačią Raudonojo Kryžiaus premiją.

Antanas Vaičiulaitis novelių ir pasakų rinkiniu „PELKIŲ TAKU“, laimėjusiu Ukmergės visuomenės literatūros premiją, skaitytojui pasišovė toks pat gilus stilistas, subtilus žodžio dailidė, kuriam gali pavydėti patys didieji pasaulinio masto žodžio ar sakinio meisteriai. Vaičiulaitį tokį pat žodžio šlifuotoją matome ir visuose ankstesniuose jo kūriniuose. „Pelkių takas“ tematikos atžvilgiu paliko

2. KITOS 1939 M. KNYGOS

Lyrika. Nedaug praeitaisiais metais pasirodė tikrosios lyrikos kūrinų. Juos lengvai galima suskaityti ant rankos pirštų. Iš senesniųjų poetų su rinkiniais pasirodė *Faustas Kirša*, išleides „*Piligrimus*“ ir *Adomas Lastas* — „*Pasiilgimą*“. Kirša „*Piligrimais*“ pasirodė vieningos, atspindinčios metafizinį gyvenimą, minties poetas. Jo poezijoje slepiasi daug paslapties, kuri skaitytojui kartais ne taip lengvai duodasi sugaunama. Kiršos „*Piligrimus*“ tenka priskirti prie tvirtosios lyrikos veikalų. A. Lastas „*Pasiilgime*“ sudėjęs labai seniai (1917—18 m.) rašytus eilėraščius, todėl juose negalima pajusti to naujoviškumo, kokį užčiuopiame šių dienų mūsų poetuose. Iš vidurinės kartos (Brazdžionio bendraamžiai) labai gerai pasirodė *Stasys Santvaras* su eil. rinkiniu „*Giesmės apie saulę ir sielą*“. Rinkiny poetas be degančiosios aktualijos duoda šį kartą jau gana apščiai religinės nuotaikos eilėraščių, kurie, reikia pastebėti, poetą iškelia ir leidžia pažinti tikrąjį jo talentą, kurs šiuo kart pasirodė visai tvirtai. Šiaip St. Santvaras atstovauja daugiau simbolinę lyriką. Dar pasirodė *Petrė Orintaitė* su „*Dirvonų dukterimis*“. Rinkinys, nors nepretenduojęs į poetines aukštumas, šį tą poezijai davė. *Danas Pumputis* ir *Juozas Kruminas* išleido bendrą rinkinėlį, pavadintą „*Eksperimentais*“. Eilėraščių rašymas pačių autorių buvo apsiribotas laiku, o temas davė jiems tretieji asmenys. Iš tokių bandymų, turint ir sugebėjimo, nieko daugiau ir nebuvo galima laukti, kaip tik eksperimentų. Tenka pastebėti, kad Kruminas „*Eksperimentais*“ debiutavo. Iš debiutantų dar tenka paminėti *Alfonso Keliuotį*, išleidusį originalumu pasižymintį rinkinėlį „*Nerūpestingą bernioką*“, ir V. *Kumpikevičiūtę*, debiutavusią su švelnios ir laukų meilės kupinu rinkinėliu „*Vasara laukuos*“.

Beletristika. Beletristika praeitaisiais metais jau žymiai gausiau buvo atstovaujama. Susilaukėme gana daug originalių romanų, apysakų ir novelių rinkinių. Romaną atstovauja: *Jonas Marcinkevičius*, *Mykolas Vaitkus*, *Ieva Simonaitytė*, *Marija Lastauskienė*, *Stasius Būdavas*, *Liudas Dovydėnas*, *St. Pikšrys*. Marcinkevičiaus „*Nemunas patvino*“ vaizduoja sulūžusių dvarininkų gyvenimą, tai bus lyg ir tęsinys „*Benj. Kordušo*“. Vaitkaus didelis dviejų tomų romanas atskleidžia spaudos draudimo laikus ir vykusiai pavaizduoja aną prieškarinę mokyklą, skleidžiančią rusiškąją dvasią, kalbą ir svetimą lietuviui tikybą. Romanas „*Auštant*“ vertas didesnio dėmesio. Ypač jis taikomas mokyklų jaunimui. St. Būdavo romanas „*Sala*“ atskleidžia miesčionijos gyvenimą ir pavaizduoja dviejų kultūrų susikirtimą. Romanas parašytas gana gyvai. Bus suprantamas ir vaizdas ne tik miesto skaitytojui, bet ir kaimui. Simonaitytės „*Vilius Karalius*“ vaizduoja pačius prieškarinius laikus (1903—14). Romano pasirodė dar tik pirmasis tomas. Lastauskienės „*Iki mirties*“ piešia nelaimingą šeimą. Romanas bus populiarus kuo plačiausioms masėms. Dovydėno „*Varpinės šuva*“, Pikšrio „*Žemė vaitoja*“, K. Vinvos „*Prarajos pakrantėmis*“ duoda lengvo žanro pasiskaitymui literatūros, bet kokių nors ypatingesnių problemų šiuose veikaluose nerandame. O jei kas ir buvo norėta užfiksuoti, tai išėjo blankiau, skaitytojo nepaveiks. Prie minėtųjų praeitųjų

Stepas Zobarskas, Raud.
Kryžiaus laureatas

metų beletristų tenka priskirti labai produktyvą perijodikoje rašytoją *Nėlę Mazalaite*, vienu kartu išleidusią net du novelių rinkinius: „*Pajūrio moterys*“ ir „*Miestas, kurio nėra*“. Mazalaite yra viena pačių produktyviausių moterų rašytojų. Dar minėtinas ir Alb. Žukausko vardas. Jis yra vilnietis ir ten okupaciniais laikais buvo vienas iš tvirtesnių lietuvių kūrėjų.

Dar tektų paminėti dramą. Bet ji tiek negausi ir maža teturinti teigiamumą, kad čia prie jos nebesustosime. Dėl vietos stokos į šio straipsnelio rėmus nebeįtraukiame ir vaikų literatūros, kuri buvo gana gausi ir, reikia pastebėti, labai vertinga. Mūsų talentingųjų rašytojų dalyvavimas vaikų literatūros kūrime pastarajai išėjo labai į naudą. Vaikų literatūra tiek savo turiniu, tiek forma, tiek pagaliau ir išviršine išvaizda gali visai drąsiai lygintis su užsienine gerąja tos srities literatūra.

Baigiant norisi priminti, kad šiuo metu, kai taip nepastoviai įkainojama fizinė jėga ir plieninis ginklas, mažosios tautos turėtų visą dėmesį atkreipti į kultūrinius ginklus, kurie visais laikais ir visais atžvilgiais nekeičia savo kurso ir pasilieka pastoviomis vertybėmis. Antra vertus, mažosios tautos ginklu pasaulio nenustebins. Jų visa jėga turėtų būti sukaupta į kultūrinius žygius, į įvairios srities literatūrą ir t.t. Todėl šis neramių laikų metas, kai pajudinašios tautos, kai griūna galingi ir visagaliai valdovai, mums bus skurdus, pagalvojus apie sumažėjusius knygos tiražus.

*

*

*

Tu švelni, lyg pavasario vėjas,
Tavo žodžiai taip glosto man širdį...
Sutikau aš tave — jau pavasaris ėjo,
Tu krūtinę man meile nugirdei.

Balti sodai žydėjo, žydėjo,
Tyliai linko alyvos prie tako,
O man, rodėsi, sodo žiedeliai
Apie meilę man pasaką seka.

Šiandien vėjas tik blaškos palaukėj,
Tyliai ošia tik pušys už gojaus...
Aš tavęs jau daugiau nesulaukiau,
Nors naktis ir dienas prarymojau.

* Šio eilėraščio autorius yra Vilniaus V. D. gimnazijos moksleivis.

VIKT. BERŽINIS

NAKTIS

Tamsi naktis. Ir žvaigždės krinta,
Kaip vakar, užvakar, kaip ryt.
Aš išėjau naktin vien sielvarto raminti,
Vien naktį tamsią pamatyt...

Ramu, ramu... Svaigi daina subirus,
Užgesę žiburiai ir sielvarto nėra.
Nakties maldoj sustingę girios...
Laukai, širdis nakties pilna, — —

Ir nežinau, kurlink man eiti.
Tačiau jaučiu, kad eit geriau.
Ir iš kiekvieno kalno, šlaito
Vis naujas ilgesys suplauks...

Tamsi naktis, ir žvaigždės krinta,
O lūpos tyli, kaip naktis — —
Aš išėjau naktin vien sielvarto raminti,
Vien naktį tamsią pamatyt...

Z. TRASKAUSKAITĖ

Su prisikeliančiu Kristumi

Jau artinasi pavasario šventė — Velykos. Rodos — girdim tolimą, bet mielą Velykų varpų gaudimą. Kartu su drungnu pavasario vėju beldžias tavo širdin ir nužengęs nuo kryžiaus Gerasis Dievas. Sesut, tu jauti, kaip tavo garbanas glosto malonus pavasario dvelkimas, o širdyje liepsnoja meilė pasaulio Kūrėjui, meilė artimui, meilė darbui, gyvenimui.

Gyvenimas, kaip plati pavasario upė, praūžia... Tu, sesut, kuri dar sėdi inicialais išmargintame suole, svajoji kažkokį pasakų karalaitį, rengiesi išeiti į tą gyvenimą. Svajoji jį pagražinti, jame rasti daug džiaugsmo ir laimės. O kaip jis vilioja! Žmonės ieško — bet ko? Vieni ieško visiško apsvaigimo, užsimiršimo. Jie apsvaigę pinigais, garbe, meile, vynu ir t.t. Žinok, kad ir tu gyveni tik kartą, tik kartą tau duota trumpa, bet maloni brangaus laiko valandėlė, kurią tu privalai paversti kuriančiu, o ne griauinančiu darbu. Dažnai tavo mintys skraido kažkur toli, prarymai vakarą prie atversto Livijaus ar rombo ploto, o ryto metą rūškana eini klasėn ir ramia sąžine renkiesi dvejetų kolekciją. Pyksti, plūsti mokytoją, kad jis tau trimestre parašė nepatenkinamą pažymį, o nežinai, kad pati kalta. Daugiau realaus darbo, o mažiau svajonių!

Tu gal kaip neramus Faustas ieškai gyvenimo prasmės, bet atmink, kad tik darbas rimtas ir intensyvus padės tavo protui šią sunkią problemą išspręsti. Tu pajusi, kad gyvenimo pradžia ir galas ne jausmuose ir malonumuose, bet darbe ir pasiaukojime.

Gyvenimas be darbo tiek vertas, kiek rėmai be paveikslo, — sako Veber.

Žinau, kad tau, sesut, visa jau nusibodė, įgrisę tie logoritmai, integralai, Ciceronai ir Livijai, tu nori greičiau pakilt erelio sparnais išskristi iš gimnazijos sienų. O čia tau, manai, nusišypsos, lyg pavasario saulė, gyvenimas, paduos draugiškai ranką ir lieps eiti drauge. Bet gyvenimas menkas draugas: jei nespėsi — jis tave paliks slidinėti vieną kažkur atsilikusią...

Mokėk pasiaukoti ir dirbti, pasitikėk savimi — tai šūkiai, kurie privalo tave lydėti gyvenimo pavasari, vasarą ir rudenį. Kiekvienas darbas reikalauja pasiryžimo bei pasitikėjimo savimi. Abejojimas tą ar kitą darbą atlikti savo jėgomis jau iš pat pradžios pražudo iniciatyvą, slopina dvasinį pajėgumą. Pasitikėjimas neprives prie bejėgiškumo bedugnės, o savo pajėgumu įgalins veikti ir daug laimėti. Tai pabrėžia ir *Svett-Marden'as*: „Žmogų, kuris neigia tavo pasitikėjimą savimi, kuris nori tau įkalbėti, kad tu negalėtum tą ar kitą darbą padaryti, laikyk savo priešu, nes jei dingtų tavo pasitikėjimas savimi, dingtų ir tavo jėgos. Pasisekimas niekad negali būti didesnis už pasitikėjimą savimi“. Taigi tavo laimės bei pasisekimo garantija tebūna pasitikėjimas savimi.

O kas nenori būti laimingas?! O koks didingas ir malonus žodis — laimė. Rodos, eitum surastum ir ją pakviestum pas save. Tačiau laimės nereikia kurti šviesią naktį žvaigždėtame danguje ar baltos ramunės žiede. Ne. Ji yra kiekviename žmoguje. Ji tyli, ir tik retkarčiais prabyla į mus. Gyvenimas tai nėra laimės loterija. Jei nemokėsi suprasti kitų, pasiaukoti dėl savo draugų, tai veltui tikėsi kažkokiu laime atžymėtu bilietu gyvenimo loterijoje. Tik apaštalavime, skaidrioje sieloje tu pajusi laimę — pasitenkinimą. Juk ne veltui skamba šie poeto žodžiai:

*Jei tik nori būt laimingas
Laimę nešk kitiems,
Nes ji tuomet paslaptinai
Grįžta mums patiems.*

„Laimė yra ne kas kita, kaip potvynis: stiprusis iriasi jo nešama kryptimi, kai jis veda į uostą, o prieš jį, kai jis nori jį nunešti jo nenorima kryptimi“, — *Svett Marden'as*.

Tad su pavasario džiaugsmu lūpose, su prisikėlusio Kristaus meile širdyje eikime į paniurusį gyvenimą, kad jame visuomet skambėtų didingas Velykų Aleliuja. Ryžkimės naujinti pasaulį, žmonijos veidą. O kelių visuomet rasime. Mūsų kelias tebūna nuoširdaus darbo, idealizmo ir pasiaukojimo. Kartu su atbundančia gamta atsibusk ir tu! Tegul tavo širdyje suplazda pavasaris ir gaivi saulės šypseną.

Mergaitės garbė — visas jos turtas: ji brangesnė už didžiausią paveldėjimą.

Šekspyras

Šalies civilizacija matuojama tuo, ką galvoja ir žino jos moterys, perduodančios naujai kartai savo mintis ir pažiūras.

Labule

Meilės jėga gyvai pasireiškia, tik netekus mylimo žmogaus.

A. Čechov'as

Žmonių pajėgų netrūksta — jiems trūksta valios.

Viktoras Hugo

Mes jaunos ir
linksmos sutin-
kam pavasari...

„N. Romuvos“
kl.

APOLONIJA JANUŠKEVIČIŪTĖ

Atostogų sekmadienį

Žavinga vargonų muzika baigė mišparus, ant viškų parapijos choras užtraukė „Labanakt, Saldžiausias Jėzau“, aš kumštelėjau šalia klūpojusiai Pranei į pašonę, kad jau gana melstis ir abi didžiausioj žmonių spūsty išvirtom pro siauras bažnyčios šonines duris į šventorių. Čia dvelktelejo į mus vėsaus oro banga ir laisvai atsikvėpę atsidūrėm gatvėje. A, ir graži žmonių margumėlė! Mažučio miestelio trumpos gatvės sausakimšos į atlaidus suvažiavusių žmonių. Čia baltuoja batistinės, šilkinės ūkininkių skarelės, mergaičių parėdų margumas lenktyniuoja, vyrų naminiai milo švarkai mėlynuoja, pilkuoja... Visi tik klega, būriais vaikščioja, stovinėja, apie karabelninkus sukasi, saldinius „kermošavui“ perka, juokiasi...

Ėjau įsikibus tvirtai į Pranutės ranką, kad žmonių spūstis mudviejų neišskirtų. Abi kritikavom prieš akis atsivėrusį madų žurnalą, o ypač žvilgsniais gaudėm prašmatniąją, visoje apylinkėj pagarsėjusią „madų Marytę“, kuri šiandien iš tikrųjų madni, apsiseigijus įvairiais blizgučiais... Netoliese, ant gatvių kryžkelės, pa-

mačiau tetą Dagienę, mažą, storą moterėlę. Jiėjo iš lėto, braukdama nuo rasotos kaktos prakaitą.

— Ale, ir šiltumėlis! Gal būt, nė pas Poną Dievą už pečiaus nebebus šilčiau, — giedriai nusiteikęs juokavo teta. — A, va, ir būčiau užmiršęs... Žiūrėk, Levanoryt, nepapuikavot, atvažiuok šiandien pas mano Olikę, vis kokia valandėlė bus linksmesnė... ir Vegio Fėliukė žadėjo, juk abi klesavos, neatsibos... O ir vyšnių gausiai užderėjo, — nuoširdžiai kvietė teta. Aš padėkojau, palydėjau ją iki kiemo, kur nerimstąs sartis šoruose žvengė ir vėl grįžau su Pranute atgal.

— Lione, pas mus! Nė nemanyk kitur pasijudinti! Juk man jau aną sekmadienį prižadėjai, kad per Elžbietą pas mane pakermošausi...

— Kad, Pranut, nė aš pati nebežinau. Teks burti, o geriausia tai niekur, — tyčia norėjau paerzinti Pranę.

— Na jau, Lione, nebūk tokia atžagaršerė! Juk žadėjai. Vakare pašoksim, Mykolo kluonas didelis, be to, ir pas mus šis tas atvažiuos. Nesigailėsi atėjus... — šelmiškai šypsodamos, atsiskyrė Pranė, o aš, eidama namo, galvojau, kas ten galėtų atvažiuoti. Pranės gimines puikiausiai pažįstu, ne pirmą kartą su jais susitinku, bet kas ten galėtų?... „Manau, nesigailėsi...“ Hmm... kas gi? Kad nieko doro nėra. Ji tik nori mane privilioti, kad nueičiau, o ten visi tokie kaimo Jurgiai. Neisiu! Liudas?! Ir mano užmiršimas! Juk Liudas tikrai bus. Net suplojau delnais. Bet ne... jo nebus. Žadėjo pernai, kad šią vasarą ekskursuos. Atslūgo džiaugsmas. Jo nebus tenai, neisiu ir aš! Geriau gulsiu, išsimiegosiu... Ką ten su tais kaimiečiais? Dar prieškarinę polką tebetrypia. Kad jis, tai kas kita!...

— Duokš kermošavo, — užpuolė mane mamytė, po vyšnią atsisėdus.

— Kad... kad neturiu, — vos susigaudžiau svajonėse užklupta.

— Kur padėjai? Jau sukrimtai?

— Kad, mamyt, niekas nenupirko...

— Va, tau, kad norėjai! — nusijuokė mama, — nors nesisakytum. „Neonoras“. Jauna ir tokia snaudalė. Nemoki apie kavaliarius apsisukti... Aš sena, o žiūrėk, tau sarmatą padarysiu! — ir besijuokdama mama ištraukė iš keturkvoldžio sijono kišenės saują šokoladinių.

— Ak, šitaip? Tuoju bėgu tėveliui pasakyti!

— Tylėk, varliuke! Tėvelis tegu miega, o už saldinius ne man, o Kastei padėkavok. Matai, kad apsukri, tai apsukri. Vos pusmergikė, o žiūrėk, visą kilogramą parsigrūdo. O kaip pas Dagienę, ar važiuosi? Ir manęs prašė, kad leisčiau...

— Kad, mamyt, nelabai noriu...

— Na tai jau. Užsidarysi namie, nė su žmogum nebesueisi! Gana žiemą prisėdi, dabar nors pasižmonėk. Sakė, ir Vegiukė bus...

— Kas ten iš jos.

— Nepliaušk niekų! Šitaip turtingi!

— O, pasens, kol „ašmą“ išvys, kaip dėdė sako... Aš geriau, mamuliuk, pas Pranutę. Ten ir vakaras rengiamas kaime...

— Matyt, tau vakaras daugiau rūpi. Ant šokimo pasinešus. Bet nebloga. Ir aš jauna sušokdavau. Bet Dagienė supyks, kad ne

pas jos Olę viešėjai. Ale, kaip nori, tik jau nesnarpsok namie, — juokavo geroji mama.

Saulei gerokai pakrypus į vakarus, išėjau pas Pranę. Atsiminiau, kaip pernai pas ją šokom, buvo ir Liudas, tamsiaplaukis, aukštas medikas studentas. Susipažinom. Ką ten mūsų gimnazistukai! Tik nulis prieš jį! Šiomet jo nebus. Daužos kažkur. Et, studentas studentu paliks: nerimsta vietoj.

— Kokia tu gera, Lione, kad atėjai! — dar pakluonėję pasitiko visa nušvitus Pranė. Aš neradau žodžių atsakyti. Norėjau tuojau klausti, ar Liudas yra, bet laiku susigriebiau. Juk gali įtarti mane.

— Tikrai puiku pas tave, Pranut, — kai priėjom darželį, pagyriau sužydusius žolynėlius.

— O ir Lionė! Sveika gyva! — lyg vijūnas iš balto gonko išsinėrė Liudas.

— Yra, jis yra! — vos nesusukau. — Sveikas, sveikas, bet kaip gi tu čia? — nedrąsiai pažvelgiau į jo akis, o koks jis gražus! Tamsus, kaip čigonas.

— Juk atostogos, Lione!

— Atostogos, tai atostogos, bet juk žadėjai šią vasarą ekskursuoti po Žemaitiją, o dabar...

— Dabar po Aukštaitiją, nes čia įdomiau...

— Klausyk, Lione, negaliu Liudo prikalbėti, kad pasiliktų vakarui. Pavakarėję žada išvažiuoti atgal.

— Atgal?! — lyg šaltu vandeniu perliejo mane. Viskas žuvo, pamaniau...

— Mielu noru palikčiau, bet noriu išlaikyti duotą žodį, kad šiandien grįšiu.

— Laukia jau tavęs, tenai, laukia. Ot, imk tyčia ir nevažiuok! Gal poetė, žiūrėk, sonetų prirašys, — juokavo Pranė.

— Darbymetis, mat. Rugiai nubyrės. Gaspadorius atsirado...

— Tik prasidek su jumis, tai ir išjuokia žmogų... Žinot ką, mergužėlės, ši vakarą nebūsiu, bet kitą sekmadienį tikrai atvažiuosiu.

— O vakaro nebebus, — šaltai atsakiau, nebenorėjau daugiau su juo kalbėti.

Suėjom į seklyčią. Svečiai, nuo alučio jau gerokai įraudę, linksmi šnekučiuoja, moterėlės atokiau susėdę vargais dalinasi, o pats šeimininkas jau pražilęs, bet standus dar žmogus pasakoja apie matytą kadaise vaidinuoklį, važiuojant pro vokiečių baronų kapus.

Šilta, tvanku pasidarė seklyčioj. Visas jaunimas išvirto į kiemą.

Prie klėties galo pamačiau sustatytus dviračius ir... vos nepašokau iš džiaugsmo. Pranutę timpltelėjau nuošaliau.

— Liudas dviračiu atvažiavo?

— Dviračiu...

— O kuris jo, žinai?

— Jo prie kaštano pastatytas sode. Ar tu, Lione, važiuosi kur?

— Ne. Tik tu pabūk, kad niekas į sodą dabar nejeitų. Aš tuoj grįšiu, — nuskubėjau į sodą. Štai ir Liudo dviratis! Ventilius atsukau, gumos supliuško, o „pumpe“ agrastų krūme paslėpiau.

— Na, ponas Odisėjau, nebeištrūksi. Ot, ir liksi! — triumfuote triumfavau.

— Viskas tvarkoj, Pranusiuk, Liudas nebeišvažiuos! — ir abi juokdamos suėjome į seklyčią. Netrukus tolimesnieji svečiai išvažinėjo, kiti išėjo į vakarėlį, o ir Liudas jau rengės važiuoti.

— Sudie, Liudai! Laimingai. Tik kad čia nebūtų kelionės alfa ir omega.

— Iš tavęs, Lione, Delfų pranašas, bet nekaip man pranašauji, užtat netikėsiu. O žinot, man čigonė išbūrė, kažkokią laukų auksaplaukę pažadėjo. Tai bent pranašas!

— Žadėjo auksaplaukę, o bėgi, — šypsojos Pranutė.

— Negerai ir darau, bet turiu važiuoti. Gražus šiandie vakaras, o ir armonika savotiškai tinka žaliai kaimo fone...

— Žiūrėk! Ir medikas poetu kartais pavirsta! Netikėjau...

— Žinai, Lione, toks iš manęs poetas, kaip iš ožio agronomas. Bet čia kas? Gumos perpiautos? Ne, sveikos... — susirūpinęs susikinėjosi prie dviračio Liudas, o mes su Pranute nebeištverėm, visa gerkle užkvatojom.

— A, tai jūs, varliūkštės! — pažvelgė į mus, ir pats ėmė juoktis. Mes užsigynėm.

— Šoksim šį vakarą. Nebestreikuosiu prieš jus, išdykėlės.

Berželiais iškaišytas kluonas kvepėjo žalum, dvelkė lapo gležnumu, o poros sukosi, sukomės ir mes.

— Vaje, Jurgutėliau! Maciuką užmuš! — suspiegė moteriškas balsas už kluono, jį palydėjo trenksmai į medines sienas, nuskambėjo žiaurūs, neaptašyti vyriški pykčio balsai.

— Kas ten dedas? — ir abu su Liudu atsiradom arčiau durų, kur smalsuoliams, vos į vidų įspenkęs, pusberniokas pasakojo:

— ...dėl madų Marytės susimušė Kaškeliokas ir Daučių Kazys, o šiai ir vieno ir kito gaila. Nori išskirti besismarkuojančius...

— Kas mušas, tegu mušas, o mes šokim! Muzikantai, polką! — ir nušapsėjo kluonu žaliukas Genių Stasys su geltonkase Igna.

Šokom. Armonika liūdnai pasakojo apie nužydusias paupy purienas, smuikas ilgėjos gegužės nakčių, rasotų alyvų, tai vėl aukštų kalnų viršūnių...

— Gražus muzikos pasaulis, Lione... O kitąmet vėl šoksim, gerai?

— Šoksim, Liudai, jei dviratį konfiskuosiu...

— Nebeminėk, Lione, to nebebus! O jei aš tau parašysiu, atsakysi man? — taip prašomai ir taip švelniai skambėjo jo balsas.

— Gal... — o širdyje šaukiau: rašysiu, rašysiu, tik jau tu susimylėdamas parašyk!...

— Ne gal, o tikrai! Žinok, Lione. Nekantriai lauksiu. Juk tu toji čigonės išburtoji auksaplaukė...

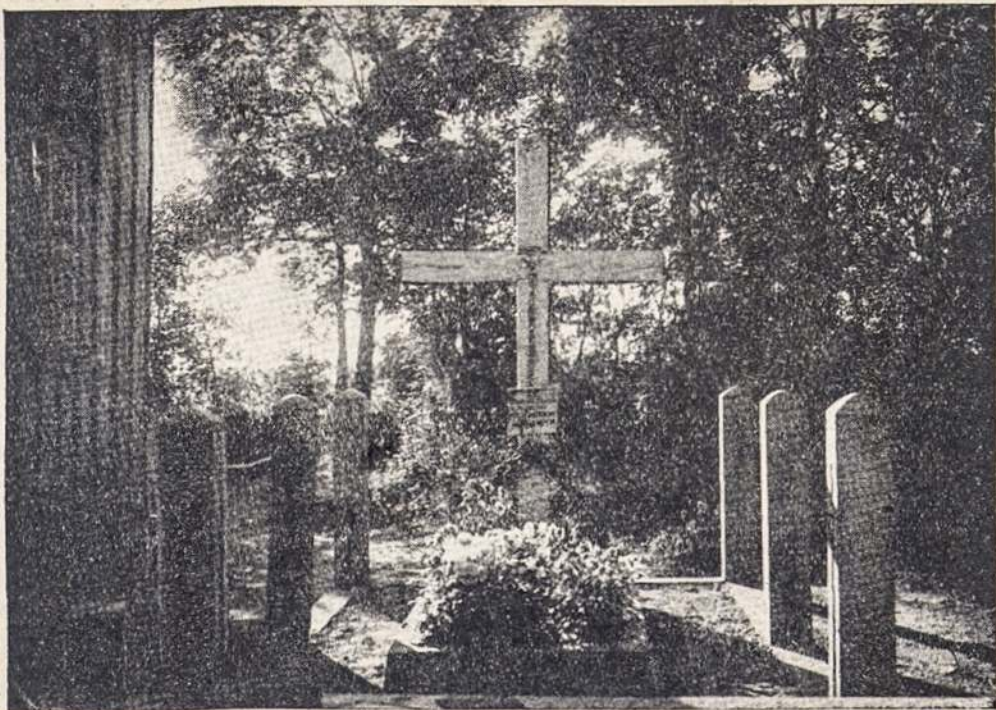
Ir išsiskyrėm tą vakarą su aušrinės spinduliais širdyje...

Tikroji ramybė ir taika tebus tik tada, kada žmonės ištikimai laikysis Kristaus mokslo viešajame ir privačiame gyvenime.

Pijus XI

Mokslas be tikėjimo — tai knyga, kurios nuplėšta pradžia ir pabaiga.

Gaume

Marijos Pečkauskaitės kapas Židikuose

REGINA BAKEVIČIŪTĖ

VIEŠNIA IŠ ANAPUS

Dievas davė mums pažinti savo valios paslaptį, taip kaip jam patiko; kaip jis buvo savyje nutaręs, laiko pilnybei įvykus, *atnaujinti Kristuje visa*, kas yra danguje ir kas žemėje.

Efez. 1, 9—10

Kalnas. Pamažu į jį kopia baltais rūbais apsirengusi moteris. Girdžiu, kaip krenta sekundės į amžinybės taurę, matau, kaip jos eisenoje skamba tylūs dienų ir naktų virpėjimai...

Moters galva palenkta didžiausiu susikaupimu, o lūpos, rodos, šnabžda: „*Suscipe, sancte Pater, omnipotens aeterna Deus... hanc immaculatam hostiam...*“ Karališkosios kunigystės aukotoja, iškėlusį indą savy talpinantį visą jos gyvenimą, kelia jį aukštyn ir aukoja žvaigždynų Viešpačiui...

Nuo jos supasi platūs, vis šviesyn einą ratai, pribarstyti žvaigždučių, o iš paskutiniojo šviesaus ruožo į juodą tamsumą sunkiasi balti, balti spindulių pluoštai... Apačioje parašas: *Gyvenimo Meinininkė*.

Knygutę gavau dovanų prieš kelis metus. „... Tik tas gali tapti didžiu, kas be atvangos kuria savo asmenybę...“ taip prasmingi šiandien man tie dedikacijos žodžiai. Prasmingas viršelyje prieš mano akis ir simboliškas kopimas į kalno viršūnę, tarytum pats

mūsų gyvenimas su kiekviena dienos sekunde būtų jame įpras-
mintas...

*Atnaujinti Kristuje visa ar tai nebus be atvangos „kilti ir
kelti“?...*

Dulkių pasauly veikliai tarnauti šviesos pasauliui —

Ištikimai aukotis didžiai idėjai iki mirties —

Pažinti žmones ir neniekinti jų; rasti kelią į širdis tų, kurie
gyvenimą jau pralaimėjo —

Suprasti, mylėti ir laiminti net tada, kai esi nesuprastas, ne-
kenčiamas ir persekiojamas —

Gyventi pasauly nepasauliškai, save tobulinti neegoistiškai ir
garbinti Dievą šviesiaregiškai —

Lygiai laiminti kentėjimą, kaip ir džiaugsmą —

Branginti gyvenimą ir ramiai laukti mirties —

Visada ir visur atsiduoti Aukščiausajai Valiai¹ — tokia tai juk
ir buvo jos, Marijos Pečkauskaitės, gyvenimo programa.

Mielos Sesės, pasikvieskime mūsų brangiąją Mariją Pečkaus-
kaitę šiandien į savąjį būrelį, apsupkime ją ratu, lyg savo mylimiau-
sią motiną, ir paklauskime jos tylių, malonių žodžių, žodžių, ku-
riuos ją pasikvietusioms ji ilgai su meile šnabždės ir kartos iš pa-
geltusių lapų..., kuriuos ji seks naujajai kartai, palydėdama juos
savuoju šypsniu.

Su entuziazmu mes pasakosime brangiai mūsų Viešniai apie
visas savo dienas, savo darbą, gyvenimą, rūpesčius savus...

Ar girdit jos tylūs žingsnius?... Ji jau visai čia pat, ji jau
visai arti...

*

*

*

— Brangioji mūsų mokytoja! Mes taip nepatenkintos... Ne-
laimė gimti mergaite... Ji visur ir visada daugiau nukenčia, visur
turi stovėti atstumta, palikta užpakaly... Daug kur mūsų visiškai
neatsižvelgiama, mūsų nepaisoma... ir mums belieka tylėti ir pri-
siderinti... — tikrai didelis skundas iš mūsų lūpų, pirmasis skun-
das ir pirmasis žodis mūsų Viešniai.

Marijos lygią kaktą sudrebina raukšliukė. Kažkur žvelgdama
į tolį, ji tyliai kalba:

— Žmonijos atgimimas, Dievo karalystės artėjimas, tegali įvyk-
ti per moterį. Moteris yra viso gyvenimo spiritus movens. Jei pir-
mų pirmiausia ji to atgimimo nenorės, tai demonas visados vieš-
pataus šioje žemėje taip galingai, kaip dabar.

Kiekvienoje draugijoje, kiekvienoje šeimynoje, kiekviename
susirinkime ji yra kamertonas, prie kurio taikinas antroji žmonijos
pusė...²

— Bet niekados neužmirškime, kad, įmesdami į pasaulio išdą
nors mažiausią gero dalelę, mes jau tuo pačiu geriname pasaulį...

Aplink viešnią sėdinčiųjų veidai susikaupia...

Jos balsas toks mielas klausyti, taip giliai smenga į pačią sielą...

¹ K. Čibiras, *Gyvenimo menininkė*, Kaunas, 1937, 5 psl.

² „Naujoji Vaidilutė“ 1927 m. Nr. 8, 189 psl.

Kairėje sėdinčioji pertraukia rimtį:

— Brangioji mokytoja, štai naujasis mūsų laikraštėlis...

Viešnia pakelia galvą, pažvelgia su meile į jai entuziastingai kalbančią mergaitę, nusišypso, paima laikraštuką, šypsodamosis varto ją ir, lyg ką prisiminusi, ima pasakot:

— Menu, kai teko man vartyti mergaičių moksleivių laikraštėlį „Sesutė“. Iš visų — vienas straipsnis „Žengiant idealo linkui“ man ypatingai įstrigo atmintin. Straipsnelio autorė pasiekė patį dalyko branduolį, rūpindamos tuo, kas svarbiausia — tobulinimu savęs, tvirtindama, kad atnaujinimo darbą reikia pradėti nuo savęs. Tris kartus palaiminti tebūnie tie žodžiai. Niekados nėra gana juos kartoti. Jaunimas, — tęsia ji su šypsniu, — visur ir visada turi atminti, kad ne tiek svarbu tai, ką žmogus veikia, kiek tai, koks jis yra. Kaip Försteris kad sako: „Pirmų pirmiausia lavina buvimas, pakilęs buvimas, o paskui tik veikimas ir kalbėjimas...“³.

Abipusis nuoširdumas jungia klausančiųjų ir pasakojančiosios širdis.

— Geroji mokytoja, mes tuo keliu ir einame... kaip smagu! Juk mes einame visa atnaujinti Kristuje! Tą šūkį mes įsirašėme į savo širdis ir niekas jo mums iš mūsų neišbrauks... Pažvelkite, kiek daug mūsų katalikiško jaunimo žengiamo Pijaus X šūkio realizuot gyveniman! Mūsų jėgos, juk tokios didelės, tiesa?...

Džiaugsmingi veidai, ryžtinga kalba... Bet, Viešnia tyli. Mergaitės prityla ir klausiamai žvilgčioja. Marija pakelia žvilgsnį ir vėl prabyla giliai nuoširdžiu virpėjimu persunkta kalba:

— Bet, vis dėlto, norėčiau paklausti: ar jūs, jaunime, gerai nusimanote, kokių priedermių užkrauna ant jūsų pečių tas Kryžius ir tas kilnysis parašas? Ar aiškiai suprantate, koku keliu turit eiti per gyvenimą, atsistoję po tuo obalsiu, jei nenorit būti pariziejais, panašiais į pabaltintus kapus, nei Judais, pabučiavimu išduodančiais žmogaus Sūnų? Nes iš to jaunimo, kurs atsižada Kristaus, niekas ir nelaukia nieko nepaprasto — viskas juose žemiška ar kišeniška ir kitaip būti negali. Bet jei jūs, kurie visur pabrėžiat ir demonstruojat savo religingumą, niekuo nesiskirsit nuo anųjų, jei jumyse nebus nieko viršžemiško ir nepaprasto, tai daug daugiau žalos padarysit religijai, negu anieji, daug labiau ją pažeminsit.

Taigi *tobulintis* turi būti pirmas katalikų jaunimo darbas ir didžiausias rūpestis. Visur ir visados elgtis taip, kaip Kristus pasielgtų mūsų dėtas ir eiti tiesiu keliu, be jokių kompromisų. Tikrai taip gyvendami, tegalėsime visa atnaujinti Kristuje...⁴.

Klausančios kaupia besidraikančias po kambario tylą mintis... Viešnia pasikelia, šypsniu visas peržvelgia ir tyliai, tyliai išeina...

*

*

*

Ir vėl tylu...

Kaip kibirkštėlė atėjai... ir iš tos kibirkštėlės uždegei didelį,

³ „N. V.“ 1925 m. Nr. 3, 138 psl.

⁴ „N. V.“ 1924 m. Nr. 5, 209 psl.

PRIE JŪROS

Degė dienos, degė naktys,
 Puošės jūra smaragdu.
 Ir tą vasarą prie jūros
 Klaidžiojom ir mes abu.

Marios ūžė, bangos blaškės,
 Taškė putą į akis.
 Mes keliaudami galvojom,
 Ką dainuos jos, ką sakys...

Bangos pyko, bangos barės,
 Vėjas liepė šokti joms...
 Tolumoj laivelio būrės
 Lenkės jūrų sutemoms...

J. IVANAUSKAITĖ

*

*

*

Melsvutės snaigės man papasakojo vakar,
 Kad medžiai vėl baltais žiedais pabus,
 Kad vėl po langu nulinguos vijokliai,
 Ir su bitutėm vėl nudvelks medus.

Rytinės žvaigždės šiandien man kuždėjo,
 Kad vėl alyvos penklapiais pražys,
 Kad vėl birželio vėjas pūs pro langą,
 Kad čia viešės pavasario naktis...

šviesų žiburi, ir šviete jui kitiems per visą gyvenimą, ir šildei kitus — užmiršusi save buvai kitų gyvenimo šviesai ir paguodai...

Atleisk, kad Tave pakvietėm... Sutrukdėm Tavo rimtį, tylą Tavo...

Pamažu keliasi baltuose rūkuose moteris, nyksta rūkuose, tirpsta... Iš ten virpa spindulių pluoštai, skverbiasi į širdis ir sukelia tūkstančius naujų švieselių...

Kilti ir keltis!...

Skyrių veda V. KAZOKAS

Mirė Dr. Dovas Zaunius

Š. m. vasario 22 d. Kauno Miesto Ligoninėje mirė buvęs užs. reikalų ministeris dr. D. Zaunius. Velionis gimęs 1892 m. Rokaičiuose (Maž. Lietuvoje), Gumbinės apskr. 1911 m. baigė Tilžės gimnaziją ir studijavo teisę Miuncheno, Halės, Berlyno ir Karaliaučiaus universitetuose. Teisių daktaro laipsnį gauna 1917 m. Karaliaučiuje. 1920 m. buvo paskirtas Lietuvos atstovu Latvijai, 1921 — Estijai, 1923 — Čekoslovakijai ir 1924 m. — Rumunijai ir nuolatiniu atstovu Tautų Sąjungai. 1929 m. tapo užs. reik. ministriu, išbūdamas ligi 1934 m. VI.12

Dr. Zauniui ministeriaujant buvo laimėtos dvi stambios bylos Hagoje — dėl tranzito per buv. administracijos liniją ir dėl Klaipėdos.

Pasitraukus iš Ministerijos, buvo išrinktas Liet. Banko direktoriumi, kur išbuvo iki pat mirties.

Draugija

Gabiesiems Lietuviams Remti paskutiniu metu pasidarė labai aktuali. Draugijos tikslas — rinkti iš visos lietuvių tautos pasižyminčius talentais ir gabumais žmones ir sudaryti jiems tinkamas sąlygas mokytis ir specializuotis, kad vėliau taptų naudingais tautos vyrais.

Draugijai galima padėti įvairiais būdais. Ypač daug gali pasitarnauti bevaikės šeimos. Iš savo pusės Draugija stengsis, kad jos parinktieji kandidatai visais atžvilgiais būtų verti kilnių aukų ir pastangų ir kad ateity pateisintų į juos dėtą viltį.

Jablonskio mirties sukaktis

Vasario 23 d. sukako 10 metų, kaip mirė mūsų bendrinės kalbos kūrėjas prof. J. Jablonskis (Rygiškių Jonas).

Gimė Jablonskis 1860 m. Kubiliuose, netoli Naumiesčio. Gimnaziją baigė Marijampolėje 1881 m. su aukso medaliu ir studijavo Maskvos universitete, kurį baigė 1884 m.

Baigęs universitetą po ilgų pastangų ir vargo gauna mokytojo vietą Mintaujos gimnazijoje, kur šalia pedagoginio darbo buvo labai aktyvus lietuvių veikėjas. Tačiau rusams jo veikla nepatiko ir jį iškėlė į Tartu (Estijon) Aleksandro gimnazijon. Tačiau ir ten, rusai radę pąs jį lietuviškų laikraščių, atleido iš tarnybos. Nuo to laiko jis bastėsi po Lietuvą, versdamasis devyniais amatais ir būdamas nuolatinėje policijos priežiūroje iki 1905 metų.

Atgavus nepriklausomybę, jis atsidėda grynai moksliniam darbui ligi savo mirties.

1940 metų jubiliejai

Šie metai gražūs jubiliejais. Kovo mėnesį sueina 1800 metų nuo romėnų poeto Juvenalio mirties. Balandžio mėn. sukanka 100 metų nuo kompozitoriaus Čaikovskio ir Alf. Daudet gimimo ir garsaus smuikininko Paganinio mirties. Gegužės mėnesį sueis 300 metų nuo dailininko Rubenso mirties, o birželį sukaks 100 m. nuo anglų romanisto Tomaso Gardi gimimo, o lapkričio mėn. 100 metų nuo skulptoriaus Rodeno gimimo.

Revue Baltique

Tokiu vardu neseniai pasirodė trijų Pabalčio valstybių apžvalginis ir informacinis žurnalas. Minimam žurnalui 1939 m. gruodžio 10 d. suvažiavime buvo priimtas specialus statutas ir dabar organizuojamas pats žurnalo leidimas. Pirmaisiais metais (šiemet) žurnalą leidžia Estija. Žurnalas apima 100 psl. Kiekvienai valstybei tenka po 25 psl., o likusieji 25 bus panaudoti kronikai. Ant-rasis numeris pasirodys birželio mėn. Kalba prancūziška.

„Kosmos“

žurnalui sukako 20 metų. Šiuo metu „Kosmos“ redaguoja prof. dr. Pr. Dovydaitis.

Knygos mėnuo

Nuo III.5 d. ligi IV.7 d. paskelbtas žymiųjų mūsų knygų leidyklų („Sakalo“, „Spaudos Fondo“, „Šv. Kazimiero D-jos“ ir kt.) pigusis knygų išpardavimas. Yra graži proga papildyti savo knygynėlius.

Naujas Vyskupas

Prel. Vincas Borisevičius Telšių Kun. Seminarijos Rektorius paskirtas Telšių vyskupu sufraganu. Naujasis vyskupas gimęs 1887.XI.23, Vilkaviškio apskr., Pažerių valsč., Bebrininkų km. Mokėsi Petrapily, Seinų Kun. Seminarijoje, Friburgo universitete Šveicarijoje, kur ir gavo teologijos licenciato laipsnį. Kunigu išvėstas 1910 m.

— Ispanijos mokslo akademijos pirmininku išrinktas katalikas rašytojas José Maria Péman.

Literatūros naujienos

— Vaikų literatūros rašytojas Jonas Šiožinys parašė romaną iš jaunimo gyvenimo, vardu „Žvaigždėta naktis“.

— Myk. Linkevičius paruošė spaudai trečiąjį savo lyrikos rinkinį — „Žmogus pakelėj“. Be to, spaudai rengiama

ir istorinė keturių veiksmų drama apie Šiluvą.

— Jonas Marcinkevičius rašo trilogiją iš baudžiavos laikų. Pirmoji dalis „Baudžiauninkai“ jau parašyta. Toliau seka „Vyskupas M. Valančius“ ir „Muravjovas“.

— Petras Rinkūnas atidavė spaudai du apysakų-novelių rinkinius: „Ant prakaituotos žemės“ ir „Pensijonato auklėtinė“.

— Spaudos Fondas leidžia G. Flaubert romaną „Madame Bovary“.

— Poetas L. Gira paruošė spaudai naują eilių rinkinį „Prie Rubikono“ ir rengia rinktinės poezijos tomą.

— 1939 m. valst. literatūros premijos laureatas Bernardas Brazdžionis ruošia spaudai žymiųjų žmonių vaikystės atsiminimus ir renka medžiagą vaikų literatūros istorijai.

— Ieva Simonaitytė ruošia novelių, apysakėlių rinkinį iš klaipėdiečių lietuvių gyvenimo.

— Kovo 4 d. Vilniuje įvyko didelė literatūros šventė, kurios metu buvo įteiktos 1939 m. rašytojams laureatams premijos.

Moksleivis prašo balso

TVARKYTINAS SPORTO REIKALAS

(Redakcija su kai kuriais autoriaus teigimais nesutinka. Šį straipsnėlį spausdinam kaip diskusinį. Red.)

„Ateities“ korespondencijų skiltyse dažnai pastebime žodžius: krepšinis, pergalės rezultatai ir t. t. Nepaslaptis, kad krepšinis virto ne tik moksleivių, bet ir visos tautos sporto idealu. „Menkas sportininkas, kuris nemoka žaisti krepšinio“ — dažnai girdime kalbant. Krepšinis per pamokas, po pamokų ir kada tik salė laisva — krepšinis. Pusė bėdos, jei dar gimnazijoje yra dušai. Po visiško „nusi-pompavimo“ sportininkas gauna progos retkarčiais nusiplauti. O ką besakyti apie tas patalpas, kuriuose net ir dulkės nuo grindų ne prieš kiekvieną pamoką šluostomos? Po įtempto kelių valandų žaidimo sportininkas tiesiog nuo prakaito „apšarmojuosiom“ akim grįžta į namus. Kaži ar daug sveikatos mokinyse gauna po tokio žaidimo?

Idomu, kad patys k. kultūros mokytojai labai mažai kreipia į tai dėmesio. Jiems tik svarbu, kad jų ekipa laimėtų pirmą vietą, gi pačiam sportininkui rūpi patenkinti mokytojų reikalavimus. Mokytojas visai užmiršta, kad jis privalo

mokinį ne vienoj kurioj nors sporto šakoj išlavinti, bet, kaip galima, arčiau su pažindinti mokinį su daugeliu sporto rūšių. Žinau, kad neretoj gimnazijoje k. kultūros pamokomis naudojasi tik 10 mokinių krepšinį lošdami. Kiti gi vaikšto arba žiūri į lošiančiuosius. Tuo būdu iš 30 klasėje esančių mokinių tik trečdalis gauna progos pasimankštinti.

Mano nuomone, šis dalykas skubiai tvarkytinas. Tik tada galėsime džiaugtis sportiniais laimėjimais, kai jie bus visų mūsų laimėjimu. Gimnaziją baigęs moksleivis turi sugebėti ne tik krepšinį žaisti, bet būti prasilavinusiu eilėje sporto šakų. Kūno kultūros mokytojai turi daugiau kreipti dėmesio į sportuojančius moksleivius, rūpintis ne tik sportiniu jų pajėgumu, bet dar daugiau sportininko sveikata, jo išsilavinimu. O prie viso šito nereikia užmiršti ir dvasinės kultūros ugdymo. Todėl mokėkime sportą taip suderinti, kad jis mums atneštų ne tik gražių laimėjimų, bet sveikatos, jaunumo, vispusiško sporto rūšių pažinimo, tačiau kartu neišrautų, nenustelbtų mūsų dvasinių pajėgų auklėjimo, stiprinimo.

K. Lelys

PAŠIKALBĖJIMAS SU KAUNO GIMNAZISTU

Nepersenai skaitėme laikraščiuose, kad daug kur vargšas Lietuvos gimnazistas buvo nuteistas net keliems metams į Kalnaberžės pataisos namus (žinoma, literatų ir religininkų teismuose), tai gerb. „Ateities“ redaktorius susidomėjo, koks iš tikrųjų Lietuvos moksleivio veidas, kuo jis domis, ko jis siekia. Prižadėjau tais klausimais padaryti interviu su Kauno gimnazistu. Pasitaikius progai, prisisukau prie vieno Kauno moksleivio ir nejučiom pradėjom atvirą, nuoširdų pašnekėsį.

— Kaip, ar moksleiviai domisi tautai aktualiais klausimais, pav. Vilniaus atgavimu?

— Tokiais opiais klausimais jaudinos ne tik aukštesniųjų klasių gimnazistai, bet ir mažieji pipirai. Vilniaus atgavimas buvo sutiktas labai entuziastiškai. Tą dieną iš jaunų, karštų krūtinų galingai išsiveržusios dainos rodė visų nepaprastą nuotaiką. Mes tada spėjom ir atatinamus posmus dainų apie Vilnių pakeisti naujais. Ir visa tai tuo nesibaigė. Jau nuo pat pirmos dienos kilo įvairūs sumanymai realiai pagelbėti vilniečiams.

Mano manymu, visa Lietuvos moksleivija turi būti nukreipta į bendrą darbą: 1) išvystyti kuo plačiausią kultūrinį bendradarbiavimą su Vilniaus jaunimu, 2) suteikti, kaip galima, didesnę medžiaginę paramą. Kai kurios Kauno gimnazijos jau tai pradėjo įgyvendinti. Rengiami bendri su vilniečiais dainos, literatūros, sporto vakarai Vilniuje arba Kaune. Vasarą žadam ypač gausiai ekskursuoti Vilniaus krašte. Jau tam ruošiamės. Kai kurie būreliai jau turi įsteigę iškilų fondus. Pavz., teko girdėti, kad A. Techn. Mokyklos mokiniai pageidauja, kad juos ko skaitlingiausiai skirtų į Vilniaus kraštą atlikti praktikos.

— O kaip moksleiviuose lenkų klausimas?

— Mes labai jautriai reaguojam į visų jų išsišokimus, bet, žinodami, kad lenkų vyriausybės buvo kalama, jog lietuviai yra grobuoniškiausi žvėrys pasaulyje, pasiryžome kultūringumu ir draugiškumu atverti akis ne tik lenkiškos dvasios pripumpuotiems tautiečiams, bet ir aršiausiems lenkomanams.

— Kaip kauniečiai moksleiviai jaučiasi gavėnioje ir koks iš viso religinis nusiteikimas?

— Mus nepaprastai veikia aplinka. Kai ta aplinka įvairi, marga, tai žmogus teimi gyventi tomis nuotaikomis, tais išpūdziais... Kaunas mus išblaško. Provincija šituo atžvilgiu laimingesnė.

Nors veikia religiniai būreliai, bet jie, toli gražu, neapima visų moksleivių, užtat daugelyje ima reikštis indiferentiškumo pradų.

Būtų gera, kad rekolekcijos vyktų metų pradžioje. Viena, kad tai labiau prasminga, antra, po atostogų pailsėję pilni energijos, gražių ir didelių įspūvių. Tada būtų lengviau susikaupti. O dabar, kada rekolekcijos būna vedamos nuvargusiems moksleiviams, trimestro pabaigoje, jos algebrų, lotynų, lietuvių rašomųjų ir dvejetukų sukury kažkaip nublunka. Pagaliau, tai tik mano asmeniška nuomonė.

— Ką dabar gimnazistai labiausiai mėgsta?

— Nesvyruodamas atsakysiu — sportą. Kiekvieno aukščiausias pasididžiavimas save skaityti sportininku. Gaila tik, kad sukuriamas sportininko tipas nėra toks, kaip nurodo Šv. Ministerija. Kas moka gražiau bonką atkimšti, daugiau alaus išgerti ir riebesnių anekdotų papasakoti — skaitomas sportininko idealu, „vyru“! Mums patiems moksleiviams dėl šiokių pažiūrų gėda...

— Kaip laikos organizacijos?

— Nors miesčionyse iš viso daugiau jaučiasi susmulkėjimas, bet neorganizuotą gimnazistą sunku besutikti. Dabar labiausiai madoje šauliai, gal būt, sąryšyje su karu. Visur neblogai veikia religininkai. Jei atsiranda geras globėjas-mokytojas, gyvuoja literatai ir kitokie būreliai.

Išsisėmus mano klausimams, šokau vyrukui padėti subalansuoti trimestro rezultatų vidurinį, bet, manau, maloniems skaitytojams nebus įdomu, kokių mes priėjom išvadų.

Leon. Pašk.

„MERGAIČIŲ ATEITIES“ ATSAKYMAI

Ald. Nasv. Nuoširdžiai dėkojam už eilėraščius. „Prie jūros“ spausdinam. Kitus gal kada vėliau. Labai būtų malonu, kad ir toliau mūsų neužmirštumėte. Lauksim naujų kūrinių.

Užmirštuolei. Dar silpnokai, Sesut, rašai. Reikia dar darbo, dailinimo. Gal tada ir geriau pavyks.

J. Ivanauskaitei. Vieną eilėraščių, truputį pataisę, spausdinam. Dirbkit, lavinkitės, daugiau skaitykit. Aišku, ir eilėraščiai patobulės. Laukiame daugiau.

El. Jof. Šiaip būtų gerai. Tik dar su rimais nesiseka. Jausmo ir nuotaikos yra. Reikėtų didesnį dėmesį atkreipti į formą.

Žuvėdros sielai. Atsiųsti eilėraščiai silpni. Reikėtų gerokai formą palyginti. Laukiame daugiau. Bus tinkamų, spausdinsim.

BIRŽAI

Literatūrininkai paminėjo laureatą Bern. Brazdžionį

III.2 d. literatūrininkai pagerbti 1939 m. valstybės laureatui Bern. Brazdžioniui sušaukė iškilmingą susirinkimą. Kaz. Vasiliasukas (VI) pasakojo Brazdžionio biografiją. Kost. Astravas (VI) skaitė referatą: „Laureato dainos keturiolikoje knygų“. L. Matuzevičius (VI) recenzavo laureato premijuotą knygą „Kuni-gaiščių miestas“. Būr. globėjas mokyti. J. Kutra pasidalino išpūdžiais iš tų lai-kų, kai laureatas tebelankė Biržų gimnaziją. L. Vaičiulėnas (VII) ir Vyt. Va-jėga (VIII) padeklamavo eilėraščių iš premijuotosios knygos. Būr. pirmininkui pasiūlius, buvo nutarta laureatą pasveikinti.

Vasario 19, 20, 21 dienomis iš Vilniaus atvykęs kun. Alf. Lipnickas vedė reko-lekcijas. Moksleiviai labai patenkinti.
Žinaš

Mylimą draugą

ASP. JUOŽĄ POVILONĮ,

mirus tėveliui, broliškai užjaučiame.
Biržų „Ateities“ draugės-ai

LINKUVA

Religininkai

II.27 jaunesnieji sušaukė savo susi-rinkimą. Referatą „Kristaus kančia ir mūsų gyvenimo skausmai“ skaitė St. Ja-raitė, o paskaitėlę Vl. Petraitis. Savo kūrybos skaitė St. Vaitiekūnaitė, M. Ke-niausytė, akompanuojant trečiokėms Buožytei ir Lėderytei, paskaitė ištrauką iš Šv. Rašto apie Kristaus kančią. Val-dyba jaunesniesiems paskelbė rašinio konkursą, „Velykų šventės ir jų papro-čiai Lietuvoje“.

II.3 religininkai surengė iškilmingą po-piežiaus Pijaus XII minėjimą. Po atida-romosios kun. kap. J. Petrėno kalbos re-feratą „Popiežiai, mokslo globėjai ir ska-

tintojai“ skaitė J. Padvarskis, A. Gruz-das padeklamavo Maironio „Romą“. Ant-rą referatą „Kristaus kančia — didžioji mokytoja“ skaitė V. Paltarokaitė. Savos kūrybos paskaitė M. Keniausytė ir A. Pu-pinis. Minėjimas baigtas „O Kristau, pa-saulio Valdove“...
A. Draugas

KAUNAS

Šv. Kazimiero gimnazija

Vasario 8, 9, 10 dienomis gimnazijoje buvo rekolekcijos. Jas labai įdomiai vedė jėzuitas Tėvas Venckus. Nežiūrint šalčių, rekolekcijos buvo mergaičių uo-liai lankomos. Rekolekcijos visas pri-pildė Dievo meile ir pasiryžimais.

— II.17 įvyko bendras „Marijos Duk-terų“ Sodalijos susirinkimas. Drauge buvo ir Šv. Tėvo Pijaus XI-io mirties minėjimas. Susirinkimą atidarė ir žodį tarė sodalicijos vadovė S. M. Augustina. Vėliau E. Adomavičiūtė (VIIa) paskai-tė iš „Židinio“ straipsnį „Pijaus XI-jo as-muo“. M. ir V. Navickaitės (VIIb ir III ref.), Česėkaitė (II) ir J. Adomavičiūtė (VIa) padeklamavo eilėr. M. Žebraus-kaitė (VIIb) skaitė minčių iš praėjusių rekolekcijų. Z. Kuzmaitė (VIb) paskam-bino pianinu Šopeno „Paskutinius akor-dus“. A. Jakaitė (VIIa) skaitė jumoriskas „Nuotrupas iš rekolekcijų“. Be to, buvo aptartas gavėnios praleidimas ir nutar-ta taupyti pinigus ekskursijai į Vilnių.
A.

Aukštesnioji Technikos Mokykla

Vilniečiams moksleiviams pagelbėti vajui pasibaigus, pasirodė, kad aukų grynais pinigais surinkta 643 lt 77 ct. ir maždaug už 350 lt surinkta daiktais: kos-tiumais, paltais, avalyne, baltiniais ir kt. Iš surinktų pinigų už 602 lt 40 ct. vilnie-čiams moksleiviams buvo nupirktas būti-niausio reikalingumo reikmenų. Surink-tos aukos mokyklos įgaliotinių, vadovau-jant mok. M. Žilinskienei (ponia šio va-jaus didžiausia organizatorė), vasario 16 d. buvo nuvežtos Vilniun ir įteiktos Vyt. Didž. Gimnazijos auklėtiniams.

Jozė.

KELMĖ

II.20 įvyko literatūrininkų susirinkimas. Susirinkimą pravedė vald. narė I. Vilijošytė (VI). Susirinkime buvo nagrinėjama laureato B. Brazdžionio poezija. Didesnę programos dalį išpildė mergaitės.

III.3 R. A. Būrelis surengė viešą šaulių kino salėje Popiežiaus Pijaus XII minėjimą. Minėjimą atidarė kapel. kun. K. Statkevičius. Po to buvo sugiedotas Popiežiaus himnas. Referatą apie Pijaus XII gyvenimą ir jo encikliką skaitė V. Tamošauskas (VII) ir paskaitą „Roma ir Vilnius“ — mokyt. A. Stabingis. Deklamavo: A. Nelionaitė (I), L. Karpis (VII), V. Tamošauskas (VII) ir A. Petkevičius (VI). Po to gimnazijos choras sugiedojo giesmę. Be to, buvo nusiųstas sveikinimas.

Robė

MAŽEIKIAI

II.17 įvyko vyresniųjų literatų susimas. Pukevičiūtė (VII) paskaitė praėjusio susimo dienoraštį, Paltarokaitė (VII) recenzavo „Kaimynus“, Litvinaitė (VII) recenzavo mažekietės Kumpikevičiūtės eilėraščių rinkinį „Vasara laukuos“. Kūrybos skaitė: Žilevičius (IV) — novelę, Strazdauskaitė (VI) — eilėraščių, Janušauskas (VII) — novelę. Po kiekvieno punkto kilo gyvų diskusijų bei kritikos, ką autoriai nelabai mielai tepriėmė.

II.25 religininkai suruošė iškilą rogutėmis. Dalyvavo, kas tik norėjo. Iki kalno, nuo kurio turėjo važinėti, apie 4 km. važiojo traukiami arklių. Nuotaika buvo labai gera.

Iks

PASVALYS

Ekskursija į Vilnių

Septintoji ir aštuntoji klasės II. 2—7 d. padarė ekskursiją į Vilnių ir į Kauną. Dalyvavo 40 žmonių. Aplankė amžinosios mūsų sostinės istorines vietas: Gedimino pilį, Trijų kryžių kalną, Katedrą, šv. Petro ir Povilo bažnyčią. V. D. gimnaziją, kur dalyvavo literatūros vakare, Miesto teatrą, kur dalyvavo koncerte ir kt. Ekskursijai vadovavo mokyt. Pr. Povilaitis.

Ta proga literatai nuvežė vilniečiams surinktas knygas.

Gegužis

PANEVĖŽYS

Berniukų gimnazija

Prieš užgavėnes Panevėžio šaulių namuose buvo pastatyta S. Džonso operetė, „Geiša“, kurioje be Panevėžio šaulių dramų mylėtojų ratelio „Dainos“ artistų su

choru pasirodė pirmą kartą scenoje su savo vaidyba ir gražiu balsu J. Stasiūnas (VIII). Savo nepamėgdžiojamu, stipriu ir švelniu balsu visus dalyvius tiesiog sužavėjo.

— Literatai vėl pradėjo savo kūrybinį darbą. Padarė keletą eilinių susirinkimų, kuriuose, kaip ir visada, buvo stengtasi pasirodyti su tikru literatūrišku grožiu.

Kaip teko patirti iš valdančių sluoksnių, Dobilo-Lindės Meno Kuopa ir visos garbingos jos sekcijos ypatingai suaktyvėsiančios po trimestro galo.

Šauliai irgi parodė pavyzdį, visi užsiskydami „Trimitą“ ir uoliai darydami susimus. Kalbama, kad, sušilus orui, jie dar veiklesni pasidarys.

Žagrė

Amatų-technikos mokykla

Religininkai

Vasario mėn. 17 d. įvyko religinio būrelio susirinkimas. Susirinkimą atidarė P. Gužas, sukalbėdamas maldą. B. Šatas paskaitė savo kūrybos rašinėlį „Vasaros atostogų išpūdziai“, kuriame gražiai atvaizdavo vieno jaunuolio skausmus ir vargus, netekus savo motinos. V. Verba ir S. Dobrauskas paskaitė savo kūrybos eilėraščių. Be to, buvo pasitarta aktualiais klausimais. Į susirinkimą atsilankė p. vicedirekt. J. Barisas, p. mokyt. J. Kuras ir J. Steponavičius. Susirinkimas buvo baigtas dienos pirm. M. Ožalo malda.

Alf.

RASEINIAI

Prašau stoti — teismas eina!

II.7 d. religininkai suruošė Raseinių gimnazijos kataliko moksleivio teismą, kuris gana tvarkingai ir išpūdingai praėjo. Pradžioje buvo perskaitytas kaltinamasis aktas, kuris šitaip skambėjo: „Raseinių V. Gimnazijos vadovybė, tiesioginiai stebėdama dabartinį moksleivį, rado jį nusikaltusį: Bažnyčiai — stokoja sąmoningumo ir praktikos moksliškame religingume, nesistengia giliau pažinti religijos ir doros dalykų, pažeidžia Bažnyčios dieviškumą ir moksleivišką kultūringumą, Tautai ir visuomenei — nesistengia giliau pažinti tautos ir valstybės svarbiausių ir aktualiausių klausimų, per maža meilės darbui, kuris jau gimnazijos suole turi būti produktyvus, kad vėliau galėtų pasitarnauti visuomenei ir dirbti šviesesniai tautos bei valstybės rytojui. Maža sąžiningumo ir atsakomybės jausmo tėvams. Neremia lietuvių prekybininkų ir gimnazijos kooperatyvėlio. Veltui leidžia laiką, kor-

tuodamas, gerdamas alkoholinius gėrimus, lankydamas slaptus pasilinksminių, užsiimdamas nereikalingais flirtais... Nesistengia tapti džentelmenu, blogai elgiasi, yra nestropus, neapsiskaitęs, neugdo asmenybės, yra „studentas“, bet ne „studijozas“. Po akto teisėjas pirm. St. Stropus, teismo nariai, kaltintojai ir gynėjai apklausinėjo visą eilę liudininkų. Po liudininkų prabilo kaltintojai. St. Vedeckytė (VII) nurodė, kad mokinys yra niekšas ir nevertas savo vardo. J. Stašaitis (VIII) gana aiškiai nurodė mokinio nesirūpinimą valstybe ir savo ateitimi. P. Žyvatkauskas (VI) kaltino, kad mokinys negerbia valstybės turto ir neturi išsilaisvinimo, neremia lietuvių prekybininkų. Po kaltintojų kalba gynėjai. J. Kubilius (VIII) savo priešą J. Stašaitį gražiais argumentais suglamžė, J. Rimkevičiūtė (VII) neįstengė atsilaikyti prieš kaltintojo argumentus, St. Doktaravičius (VIII) stengėsi operuoti tikrais faktais. Bet prokuroro J. Butkaus (VIII) žodis viską nulėmė. „Mokinys, kaip didelis apsileidėlis ir negerbiąs valstybės turto, nesirūpinąs gyvenimu, turi būti kuo griežčiausiai nubaustas“. Iš kaltinamųjų suolo pasikėlė drebėdami kaltininkai: O. Repšytė (II) ir Sinušas (VI). Jie prašė aukščiausią ir šviesiausią teismą dovanoti arba nors sušvelninti bausmę. Tačiau teismas žiauriai pasielgė su mokiniu, paskirdamas didelę bausmę. „Dabartinis Raseinių V. Gimnazijos katalikas moksleivis stokoja katalikiškai moksleiviško sąmoningumo, per maža turti pareigos jausmo savo tautai ir visuomenei ir maža aktyvumo idealaus Lietuvos moksleivio asmenybės ugdyme. Nesant pakankamai kataliko moksleivio asmeniniame ir viešame gyvenime kūrybinės, visa formuojančios ir visa tai realizuojančios dvasios, teismas įsitikino, jog Raseinių katalikiškoji visuomenė teisingai kaltina dabartinį R. V. G. moksleivį kataliką. Todėl buvo paskirta šitokia bausmė: Raseinių gimn. kataliką moksleivį pasodinti iki gyvos galvos į sunkiųjų darbų kalėjimą prie plunksnos, knygos, gyvenimo praktikos ir Amžinosios Išminties. Tokia rezoliucija publikos buvo nemaloniai sutikta, ir daugelis kėlė klausimų dėl bausmės sušvelninimo.

G. Albinas

SKUODAS

Šaunus Popiežiaus Pijaus XII vainikavimo metinių sukaktuvių minėjimas

Relig. auklėjimosi būrelis š. m. kovo 2 d. suruošė gražų šv. Tėvo Pijaus XII vainikavimo metinių sukaktuvių minėjimą.

Erdvi pradžios mokyklos salė perpildyta gimn. moksleivių ir pradžios mo-

kyklos vyr. skyrių mokinių. Dalyvavo daugumas gimnazijos ir pr. mokyklos p. p. mokytojų.

Pažymėtina kun. Avižienio turininga paskaita apie popiežiaus reikšmę Bažnyčiai, kultūrai, mokslui.

Tu pats

UKMERGĖ

Mokytojų seminarija

Tvirčiausiai veikia literatūros mėgėjų būrelis. Išrinkta nauja būrelio valdyba: J. Petronis, V. Beržinis-Beržinskas, Slavinskaitė, Rapšytė, Sargautas ir Lebionka. Nutarta leisti laikraštėlį. Jo organizatorium paskirtas V. Beržinis-Beržinskas.

II.10 d. prasidėjo aviomodelistų kursai. Kursus atidarė aviomodelizmo instruktorius Tamulaitis. Kursų klausytojų nemaža.

II.11 d. sušauktas steigiamasis pedagoginių studijų būrelio susirinkimas. Būrelio globėjas — pedagoginių dalykų dėstytojas mokyt. Barkauskas. Į susirinkimą atvyko direktorius ir daugelis mokytojų, kurie palinkėjo būreliui sėkmės ir pasižadėjo ateity aktyviai būrelyje dirbti.

Laisvūnas

VILKAVIŠKIS

Istorinis literatūros ir muzikos vakaras

Kovo 3 d. „Giedros“ salėj įvyko literatūros ir muzikos vakaras su vyraujančia religine kryptimi. Į vakarą buvo pakviestos visos 9 Suvalkijos gimn., vilniečiai moksleiviai ir t.t. Šakių, Prienų, Alytaus bei Lazdijų gimn. dėl jėgų stokos ar kitų priežasčių visiškai nutylėjo.

Vakarą atidarė puikus meno žinovas kun. dr. P. Čižauskas, trumpai tardamas apie moksleivių kūrybą. Į jaunuosius ir senuosius klausytojus teikėsi prabilti ir katalikiškojo jaunimo numylėtasis Vilkaviškio vysk. Eksc. M. Reinys. Jo nuoširdūs žodžiai visus moksleivius nuiteikė nepaprastai kūrybingai. Pasveikinęs vilniečius ir kitus programos dalyvius, Ekscelencija nupasakojo, kaip jis bandęs rašyti eilėraščius ir porą posmų net padeklamvo.

Scenoj pasirodo „Ateities“ bendradarbis vilnietis J. Kakarieka. Trumpai apibūdinęs vilniečių kūrybą, papasakojęs apie sunkias buvusias sąlygas ir entuziazmą, kuriuo buvo sutiktas Vilniaus grįžimas laisvojon tėvynėn, dar paskaito keletą vilniečio moksleivio A. Markevičiaus eilėraščių. Tiek skaičiusiam tiek autoriui publika azartiškai ploja.

Pasirodo suvalkiečiai. Marijonų gimnazijos mok. A. Matulevičius paskaito religinių ir vaikiškų eilėraščių. Vilkaviškietis Vabalas šeimininkams su savo filosofiniais eilėraščiais gėdos nepadaro.

Jo eilėraščiai tikrai pasižymi savo minčių gilumu. Kybartietės išpildo melodeklamaciją: A. Žiliūtė, akomponuojant A. Prapuolenytei, deklamuoja B. Brazdžio „Gyvenimo Nostalgiją“. Pagaliau išgirstame ir beletristikos — kybartietė El. Lengvenytė skaito realistinės krypties novelę. Toliau vėl eilėraščiai — Marijampolės Mergaičių gimn. mokinės Jankauskaitės. Bet laikas ir kitokios rūšies menininkams pasirodyti. Tikrai: vilkaviškietis G. Bylaitis, akomponuojant G. Mičiulytei, gieda „Cara mio“ ir „Sugrižk į Sorento“. Vilkaviškietis pasirodo ir toliau: „Ateities“ bendradarbiai J. Zemaitis ir Vyt. Čėsna skaito savo kūrybos eilėraščių. Dar eilėraščių paskaito R. J. Bern. gimn. mok. V. Vaškevičius ir pirmąją dalį užbaigia vilkaviškietis Ed. Radionovas, akomponuojant G. Mičiulytei, pagrojęs Šuberto „Ave Maria“.

Prasideda antroji dalis. Marijampolės

Marijonų gimn. mokinys Ant. Ramonas skaito savo eilėraščių. Tos pačios rūšies kūrybos paskaito ir kybartietė El. Karaliūtė. Tada vėl nenutilstančių publikos ovacijų lydima scenoje pasirodo vilnietė, būtent, Vyt. Didž. g. mokinė Marytė Mrazauskaitė. Iš realaus gyvenimo novelė „Tėviškė“ pasakoja mums apie vilniečių moksleivių (ir pačios autorės) skaudžius pergyvenimus, palikus be tėviškių ir artimųjų.

Vėl muzikinė dalis. Vilkaviškietis G. Bylaitis ir V. Kirlys, akomponuojant J. Jakščiui, gieda „O sanctissima“. Literatūrinę dalį užbaigė vilkaviškietis Vyt. Čėsna, paskaitydamas pora lengvesnio turinio eilėraščių... Programą užbaigia Vilkaviškio gimn. mokinys Ed. Radionovas, tai pačiai G. Mičiulytei akomponuojant, pagrodamas „Vengrų šoki“.

Edvardas

REDAKCIJOS ATSAKYMAI

Diemedžiui. Apie žydintį sniegą jau nebetiktų spausdinti. Reikėtų ką nors pavasariškesnio. Be to, daugiau dėmesio formai ir nuotakai. O šiaip kartais šaltoka.

Alb. Pilk. Labai gerai, kad atsiuntėt daug eilėraščių. Tada galima bendresnį ir tikresnį vaizdą susidaryti. Iš atsiųstųjų dar beveik nė vienas netinka spausdinti, bet atskirų posmų yra visai gerų. Ypač šiuose eil.: „Ligi pat širdies“, „Tokios baltos snieguolėlės“ ir „Eina dienos“.

VI. Aidui. Eil. silpnas. Nespausdinsim. Dar reikia daug darbo, nušlifavimo, literatūrinės kultūros.

Vikt. Beržinskui, Orvidui, Al. Baronui. St. Krasauskui. Pasinaudosime vėliau. Dėkojam. Neužmirškite mūsų ir ateity.

A. S. Eilėraščiai labai blankūs, neuotaikingi. Netiks.

Slunkiui. Tas pat, kaip A. S.

J. Uoseliui. Kai kurie posmai būtų nieko, tik visumoje kažkaip padrika, silpna. Lauksim daugiau. Atrodo — ką geresnio parašyti pajėgsit. Tik nereikia nusiminti.

Kaz. N-kui. Iškeltos korespondencijoje mintys apie kultūrinio darbo suaktyvinimą yra aktualios, svarbios. Jas labiau pritaikius trumpam straipsnėliui, išeitų visai neblogas rašinėlis skyriui „Moksleivis prašo balso“. Pamėginkit ta pačia tema tik bendresniu mastu parašyti miniamam skyriui. Laukiam.

Gabijui (Edvardui). Beveik tas pats, kaip ir Kaz. N-kui. Iškeltas negeroves palieskit atskirame straipsnely, kuris tikty skyriui „Moksleivis prašo balso“.

Baliui B-niui. Pavėluotai gavom. Be to, straipsny iškeltos mintys ne visai pilnutiniai išvystytos.

P. K. „Skeveldrų“ pabaiga neįtikinanti. Be to, pradžioje žymi N. Mazalaitės gana didelė įtaka.

Kost. Šilg. Eilėraščiai būtų nieko. Tik dar bent kiek daugoka miglotumo ir kai kur neišlaikytas formos vientisumas. Kai kuriais eilėraščiais pataisę pasinaudosim.

Jozei. Gal labiau tiktų „St. Dienoms“. Joms ir perdaviau.

Be to, dar savo raštų atsiuntė šie bendradarbiai: Ažas (eil.), Vėjas (eil.), Gidžiūnas, O. F. M. iš Italijos (vert.), Pr. Gudaitis (eil.), Stasys Džiugas (eil.), Leon. Matuzevičius (eil.), Diemedis (eil.), Alb. Šiurna (eil.), Viltė (eil.), Petras Čepulis (eil.), Alg. Lekaitis (eil.), J. Narmontas (eil.), Dobilas (eil.), Kostas Šilgalis (novel.), J. A-čius (novel.), Erškėtis tuos pačius eil. antrą kartą, Vikt. Beržinskas (eil.), K. Staševičius (eil.), V. Nerijus (eil.), V. Sruogailytė (eil.), Larisas (eil.), Br. Jasaitis (eil.), Būsimasis pedagogas (eil. koresp.), Kvadracinkis (kreiv. šypsen.).

Patys matot, kad visų atsiųstųjų raštų sudėti į vieną numerį jokių būdų negalima, ypač dabar, kai pagal. Vid. Reik. Ministro įsakymą yra sumažintas perijodinės spaudos (žurnalų, laikraščių) puslapių skaičius.

Didesnę dalį šių raštų sunaudosime vėliau. Ir stengsimės, kad nė vienas bendradarbis neliktų nuskriaustas. Visi geresni dalykėliai susilauks savo eilės.

KPŪVOS ŠUPSENOS

BIRŽAI

Žakey villa

Atsakymas Čin-Grandui

Neišpasakytai apsidžiaugiau, perskaitęs jūsų malonų laišką. Net kraujas man mušė į užkulnius iš džiaugsmo, kad jūs manęs ne tik neužmiršot, bet dar tokių malonių linkėjimų atsiuntėt.

Jei kalbėt apie Lubiną, tai negalime nepamiršt to fakto, kad jis trečią dieną po to, kai buvo sutikęs mane gatvėje, išmovė atgal į Ameriką. Dabar iš anapus Okeano eterio bangomis ateina žinios, kad ans iš „skamurnumo“ pradėjo barzdą auginti. Iš to siūlosi išvada, kad stos į vienuolyną. Jeigu tai įvyktų, aš su striuku spiaučiau į savo „šėpą“ (nemanykit, kad aš čia turiu galvoj kokią nors panevėžietę ar kitą ...ietę — kalbu apie savo ištikimąją... Čello), maučiau į Ameriką ir ten padaryčiau puikią karjerą.

Dėl jūsų girdimo traktoriaus urzgimo, tai aš iš visų inkstų šaukiu:

Kelmai jūs! Kirviai!!

Dėl gandų apie kotlietus skaitykit apačioj esantį kompozitoriaus D.

Labai gerai informuotuos sluoksnius kalbama, kad pavasarį Biržuos bus karas. Karo žinovai, strategai teigia, kad šiame kare, vos tik išaušus pavasariui, maršalas Dusupliusas su visa savo armija pradės uraganišką puolimą, o kunigaikštis Amuras kuo didesnę fronto šmotę stengsis varžyti ir neleisti jums sutelkti visų jėgų prieš tą baisų puolimą. Taigi knis-kite skubiai „akopas“ beigi „zemliankas“.

C. Dūdela

Dementi. Pasirodę gandai, kad aš iš kažkokių buldogų atėmiau kažkokių kotlietus perdėm neatitinka tikrenybei. Laisvės al. buldogų nėra — madoj yra tik pinčeriai. Šitie ponių išūnyti globotiniai kotlietų (ir dar vakarykščių!) niekada nevalgo. Taigi, pasirodžiusius gاندus kuo griežčiausiai paneigiu.

Kompozitorius

KAUNAS

Šv. Kazimiero gimnazija

Pas mus vyksta didelis karas dėl frizūrų. Didelės, karštos frizūrų šalininkės

nugalėtos. Nejaugi papūsi prieš vėją?... Frizūrų priešai įsakė mums per tam tikrą laiką nutraukti visus santykius su frizūrom ir jas sunaikinti. Vyresnės klasės jau padarė paliaubas, kol baigs gimnaziją. Šalininkės, kaipo nugalėtosios, turėjo iširšti juodus kaspinus ar supinti nors 3 cm. kasas... Kaip būtų galima išnaikinti visai frizūras, tikrų nurodymų neturime. Likusios frizūrų šalininkės vargiai išsilaikys. Gauta žinių, kad toms pralaimėjusioms teks sumokėti kontribuciją elgesio sumažinimu. Visa laimė, kad frizūros pilietinių teisių netenka tik... gimnazijoj...

Ta pati

PANEVĖŽYS

Skelbimas

— Ulei būtinai reikalinga rasti dar bent dvi „pusseserės“, kurias jis pavasarį pavežios po žydrąjį Nevėžį, pavedžios po žalią, kalnuotą „Jasnagurką“, išaiškins, koks stebuklingas yra menas ir išmokys padaryti gražią porą prieš „pikčerį“.

— Stasiukas įsitikino, kad laimingas gyvenimas ir meilė, prijaukintas ir naminis gyvulėlis nėra tas pats.

Patarimas visiems

Jei atėjai mokyklon lygiai aštuoniomis ir nenori, kad pasivėlintum, atseit, kad gerb. inspektorius nenusivestų į II-ją klasę ir ten nepamokytų, koks iš tikrųjų yra gyvenimas ant šios planetos, — tai portfelį su knygom būtinai palik drabužinėj, o geriausiai būtų, jei knygas paliktum iš vakaro klasėj ant pečiaus.

Vežikas

UKMERGĖ

Mokytojų seminarija

Ketvirtokų maršas

(Natos dar neparinkau, nes tik šiemet pradėjau pielavoti skripką)
Juozas, Ėdzė ir Stasys —
Esam vyrai visi trys
Ūsoti, barzdoti.
Juozuko švelni,
Ėdziuko šiurkšti,
O Stasiuko kaip velniuko
Ruda, bet graži.
Seminarijon įstojom,

Dvi žiemas mes išvaikščiojom,
 Greit eisma namo.
 Mat, toks raštelis atėjo,
 Kad mokytų trukt pradėjo.
 Reiks „učyteliaut“ jau.
 Juozas apžiūri vitriną,
 Stasys paneles masina,
 O Ėdziukas akis trina —
 Verkia markatnai.
 Vienas šokam,
 Kits dainuojam
 Trečias prospektą šlifuojam ---
 Mums viskas gerai.
 Nemanykite, draugai,
 Kad jau mums bus taip blogai.
 Kai „učyteliais“ patapsma.
 Po dienos kitos.
 Užsidirbę sau duonelės
 Nebereiks tėvų globos
 Gyvensim linksmai.

(Salomėjos Nėries plagijatas)
 Alda čiuožyklon Viktą veda
 (O mane kas ves?)
 Aš ieškau savo brangiosios
 Po visas čiuožyklas.
 Kukliais, priekaištingais žvilgsniais ji

Mane nusagstys —
 Ar ilgai tu būsi užsidarius
 Ir žvilgsniai, kaip ledas, šalti?
 Meilingų Lilės žvilgsnių pasigedo
 Širdis. Nebgaliau.
 Ir bėgu pas ją į čiuožyklą
 Bažnyčios keliu.
 Jei griūsiu — draugai, nesakykit:
 „Slabnai“ aš čiuožiau...
 Aš troškau vien ją prilaikyti,
 Bet pats paslidau — — —
 Būsimasis pedagogas

ZARASAI

Linkėjimai būreliams

Tautosakininkams. Nepasiduoti saldžiam miegui, kuriuo miega ir taip jau daug būrelių ir į sceną dažniau išleisti „Kumpanckų“ ir „Meškų“. Be to, dar prisiimti atbudinti ir literatus, tik paskiau nesusi-
 pešti.

Literatams. Dar pasnausti, kol saulė patekės iš vakarų... Būtinai sapnuoti mū-
 zas.

Ūkana

ATSIŪSTA PAMINĖTI

**Ant. Steponaitis, Lic. Ph. ATSIMINI-
 MAI.** 1914—1919 lietuvių veikla Šveica-
 rijoje. Did. Karo metu. Kaunas 1940, „Žai-
 bo“ leid., 260 psl. in 8°. Lt 3,50.

**Kazys Binkis, KĘSTUTIS PAS GEDIMI-
 NĄ.** Šių dienų pasaka. Iliustracijos dail.
Liudo Vilimo. Spaudos Fondas 1940. 36
 psl. Kaina nepažymėta.

DIENOVIDIS, 1940 m. nr. 2, literatūros,
 meno ir kultūros žurnalas. Leidžia Rašy-
 tojų Draugija. Redaktorius — prof. V.
 Krėvė-Mickevičius, Redakcijos sekreto-
 rius — Kazys Boruta.

**INDIJOS MISIJŲ APYSAKA (Arumu-
 gamas).** Spaudai paruošė E. Sabaliaus-
 kas. Pavasaris 1940. 112 psl. Kaina nepa-
 žymėta.

**PROŠVAISTĖ, literatūrinių raštų rin-
 kinys IV.** Redaguoja A. Venclova. Leidžia
 Spaudos Fondas. Šioje knygoje rašo:
 K. Korsakas -Radžvilas, St. Anglickis, K.
 Jakubėnas, J. Būtėnas, A. Venclova, Li-
 Tai-Pė, J. Petrulis, A. Biliūnas, B. So-
 lovjov, J. Kruminas, P. Mikutaitis, N. G.
 Černyševskij ir kt. Kaina Lt 2,50.

**St. Kurauskui, Petrui Orvidui, Antanui,
 Lemažėnui.** Jūsų raštais pasinaudosim
 vėliau.

Redakcijos pranešimas

Dėl Vid. Reik. Ministro įsakymo suma-
 žinti perijodinės spaudos puslapių skai-
 čių proporcingai tenka sumažinti ir
 „Ateities“ kai kuriuos skyrius. Todėl
 atsiprašome daugelio korespondentų, ku-
 rių korespondencijas trumpinom arba vi-
 sai negalėjom dėl vietos stokos įdėti.
 Taip pat daugelį aktualių ir įdomių
 straipsnių dėl tos pačios priežasties bu-
 vom priversti atidėti kitiems numeriams.

„Mergaičių Ateities“ pranešimas

Kviečiame „M. a.“ bendradarbes ir
 skaitytojas daugiau ir dažniau mums
 prisiųsti savo novelių, eilėraščių, straips-
 nių įvairiais aktualiais Lietuvos mokslei-
 vėms klausimais. Tada ir pačioms skai-
 tytojoms ir bendradarbėms „Mergaičių
 Ateitis“ pasirodys dar artimesnė, dar sa-
 vesnė ir įdomesnė.

„Mergaičių ateities“ puslapiuose paro-
 dykim kūrybišką, jauną, ugningą Lie-
 tuvos moksleivės dvasią, jos tikslus,
 idealus ir kelius į tobulesnį, kultūringes-
 nį gyvenimą.

Tad, sesės, į darbą! Linkim pasisekimo
 ir laukiame iš visų Lietuvos kampų gau-
 saus raštų antplūdžio.

Literatūros Naujienos

Stephan Berghoff, BE' MOTINOS. Iš našlaičio dienoraščio. Išvertė Rimvydas. Šv. Kazimiero D-ja 1940. Iliustravo dail. V. S. Stančikaitė. 64 psl. Kaina Lt 2.

Knygos graži, meniška išvaizda visiškai atitinka gražų, vertingą turinį. Knyga sudaro viena ilgesnė apysaka, suskirstyta mažesniais skyriais, atskirais epizodėliais.

Dienoraščio forma labai išpūdingai ir sklandžiai aprašomi našlaičio berniuko nuotykių, skaudus našlaičio kelias. Po tėvėlių mirties našlaitis Vytukas patenka pas savo dėdę. Tačiau čia jaučiasi svetimas, dėdės vaikų niekinamas ir mušamas. Dėdei mirus, Vytuką pasiima globoti teta Meškėnienė. Ji gera, gailestinga. Rūpinasi Vytuku, kaip savo tikru sūnumi. Vytukas, norėdamas jai padėti, pardavinėja laikraščius, pinigus atiduoda gerajai tetai.

Vėliau jis patenka pas čigonus. Pabėga. Grįžta pas gerąją tetą. Po daugybės įvairių nuotykių Vytukas patenka į vienuolyno mokyklą ir pasižada tapti šauniu misijonierium.

Svarbiausia, kad šitie našlaičio berniuko atsiminimai parašyti nuoširdžiai, ištikinčiai, tačiau kartu be didelių įmanrumų, labai paprasta ir suprantama kalba.

Vertėjo nuopelnas, kad originale esančius perijodus visai vykusiai suskaldė trumpais, vaizdžiais sakiniais, veikėjams pritaikė lietuviškas pavardes. Visa tai apysakai pridūoda jaunos šilumos, sklandumo, artimumo lietuvių vaiko dvasiai.

Be to, visa apysaka nudažyta švelniu, nuoširdžiu religingumu. Aišku, jaunieji skaitytojai su pasigėrėjimu skaitys našlaičio Vytuko vaikystės istoriją, kuri turi daug skaudžių našlaičio vargo ir skurdo dienų, kuri vietomis blykstelį šviesia religijos ir vilties šviesele, vietomis parodo, kaip reikia kovoti su gyvenimo aplinkuma, kaip, būnant geru, doru vaiku, per vargą ir skurdą galima išsimušti į mokslą, į garbingo žmogaus kelią...

Knyga Šv. Ministerijos pripažinta tinkama visų mokyklų knygynams. Dail. S. V. Stančikaitės iliustracijos padarytos meistriškai.

A. Verd.

Ant. Steponaitis, Lic. Ph., ATSIMINIMAI. 1914—1919 lietuvių veikla Šveicari-

joj Did. karo metu, Kaunas, 1940, p. 260 in 8°, „Žaibo“ leid., Lt 3,50.

Praūžė, prašvilpė Didysis karas, kurio mes daugelis neprisimename, sukrėsdamas visos senelės Europos pagrindus. Patėkęs to karo sūkurin, buvo suniokotas mūsų kraštas, žmonės išblaškyti po svetimus pakampius. Bet kartu šiuo metu stiprėjo lietuvių viltys atgauti ir nepriklausomybę.

Iš ano, taip sunkaus mūsų kraštui laikotarpio Ant. Steponaitis suteikia labai įdomios atsiminimų ir dokumentų medžiagos. Čia pajunti lietuvių belaisvių ir Lietuvos gyventojų sunkią dalį, jauti ir tų žmonių didvyrišką pasišventimą, kurie organizavo savųjų tautos narių šelpimą, rūpinosi tolimesniu tautos likimu, suprantanti ir įvykusias Šveicarijoje lietuvių konferencijas, jų tikslus. Gali pasekti garsiosios Lituhanijos veiklą, lietuvių tautinius to meto siekimus, kurie buvo vainikuoti Nepriklausomybe.

Knyga skaitoma lengvai, duoda gana daug statistinių žinių ir pasipuošusi keletu labai įdomių nuotraukų. Būtų gera, kad moksleiviai šios knygos nepamirštų paskaityti, nes ji atskleis daugelį naujų tautos išsilaisvinimo paslapčių. **J. L.**

JAUNYSTĖS ŽIEDAI, Nr. 4, Linkuvos valst. gimnazijos literatūros mėgėjų būrelio laikraštėlis. Redaktorius — A. Gruzdas. Iliustruoja A. Kazlauskas.

Šis numeris paskirtas paminėti visos Lietuvos džiaugsmui — Vilniaus atgavimui. Yra kūrinėlių (A. D. „Mylimi Vilniaus krašto moksleiviai!“, A. D. „Vilnius Maironio lyrikoje“, I. Misiūno „Gedimino sapnas“ — legenda ir kt.), skirtų Vilniaus krašto moksleivijai, liečiančių Vilniaus praeitį ir dabartį.

Be to, yra ir daugiau gana vertingų dalykėlių: „Išdaiga“ — vertimas iš Čechovo, J. Martinaičio „Moksleivija ir skaitymas“, A. Pupinio vaizdelis „Ruduo“.

Techniškai laikraštėlis atrodo gan prasitai. Rotatorium spausdinti būtų geriau ir dailiau. Iliustracijos vykę, ypač būrelių pirmininkų šaržai.

Bendras išpūdis neblogas. Tik reikėtų estetiškesnės išvaizdos.

REDAKTORIUS LEIDĖJAS PROF. PR. DOVYDAITIS

88-712 349

MOKSLEIVIAMS PUIKI PROGA

**net mažiau kaip už pusę kainos įsigyti
vertingų literatūros veikalų**

Nuo šių metų kovo 5 d. iki balandžio 7 d. imtinai ŠV. KAZIMIERO DRAUGIJOS knygynuose galima gauti visų leidinių papigintus leidinius. Nepraleiskite progos pigių būdu praturtinti savo bibliotekas ir būtinai apsilankykite ŠV. KAZIMIERO DRAUGIJOS knygynuose, esančiuose: Kaune, Rotušės a. 6 ir Laisvės al. 64, Vilniuje, Gedimino 7 ir didesniuose provincijos miestuose.

Katalogai gaunami nemokamai.

Velykų atostogų metu ne vienas moksleivis yra pasiryžęs aplankyti išlaisvintą Gedimino sostinę. Tad, prieš važiuojant, kiekvienam bus labai naudinga pasiskaityti Dr. Jono Griniaus veikalą

VILNIAUS MENO PAMINKLAI

Šioje knygoje rasite aprašyta visas Vilniaus įžomybes ir šventoves. Knygoje plačiai išnagrinėta ir gražiomis iliustracijomis atvaizduota įvairūs stiliai, kaip gotiko, baroko, renesanso ir kiti.

Tad ši knyga bus ne tik geriausias vadovas, lankant Vilnių, bet ir žymiai palengvins kiekvienam moksleiviui susipažinti ir atskirti įvairių amžių statybinius stilius.

Knyga 196 puslapių, iš kurių 64 puslapiai vaizdingų iliustracijų, gražiai giliaspaude atspausdintų.

Knygos kaina tik Lt 3.

Reikalaukite visuose knygynuose arba Šv. Kazimiero Draugijos Centre, Kaune Rotušės a. 6. Tel. 2 51 80.

Knyga – artimiausias moksleivio draugas

Visi moksleiviai pasinaudokite geriausia proga:
dabar vyksta

pigusis knygų mėnuo

jis truks iki balandžio 7 d.

SAKALAS papigino labai daug savų leidinių
iki 50 nuoš. ir daugiau.

Knygų pirkimo sąlygos nurodytos **SAKALO**
kataloguose, kurių reikalauti prašome visuose
knygynuose arba pačiame **SAKALE**,

K a u n e, Kęstučio g. 36

ILIUSTRUOTAS KARIŪNŲ IR ASPIRANTŲ ŽURNALAS

K A R I Ū N A S

*einąs kas du mėnesiai,
skaitomas ir moksleivių.*

KARIŪNE spausdinami taktinių uždavinių nagrinėjimai bus
naudingi vyresniems moksleiviams, einantiems karinio
parengimo kursą.

KARIŪNAS moksleiviams, būsimiesiems aspirantams ir kariū-
nams, duos išsamių informacijų iš mūsų kariuomenės
lopšio Karo Mokyklos gyvenimo, nuotaikingų karinių
novelių, eilėraščių, vaizdų.

KARIŪNO prenumerata: kariūnams, aspirantams ir mokslei-
viams metams Lt 4,—; visiems kitiems Lt 5,—.

Adresas: **KARIŪNAS**, P. L. P. Karo Mokykla, Kau-
nas (A. Panemunė).